

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Účetnictví a hospodaření veřejných výzkumných institucí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Jana IMMEROVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Hana Březinová, CSc.

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Účetnictví a hospodaření veřejných výzkumných institucí zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Hany Březinové, CSc. a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 26. 11. 2018

.....

Jana Immerová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí doc. Ing. Haně Březinové, CSc. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji kolegyni Marianě za odborné konzultace a trpělivost při vysvětlování dané problematiky, kamarádkám Jitce a Radce za vytrvalou psychickou podporu, a především ze srdce děkuji svému manželovi Michaelovi a dětem Lukášovi a Kubíkovi za neskonalou podporu, pochopení a obrovskou trpělivost po celou dobu mého studia i práce na bakalářské práci.

Naskenované zadání 1. strana
(vkládat zadání ve formátu obrázku)

Naskenované zadání 2. strana
(vkládat zadání ve formátu obrázku)

ABSTRAKT

Bakalářská práce je věnována charakteristice hospodaření veřejných výzkumných institucí, jejich financování a účetnictví. Jejím hlavním cílem je upozornit na konkrétních případech na odlišné používání účetních metod oproti podnikatelským subjektům.

V teoretické části práce je popsána historie vzniku veřejných výzkumných institucí, shrnuta legislativa, vysvětleny základní pojmy a základní pravidla účtování.

V praktické části je na příkladu konkrétní veřejné výzkumné instituce vysvětleno účtování provozních a investičních nákladů pořízených z poskytnutých dotací nebo z vlastních prostředků veřejné výzkumné instituce a účtování fondů. Součástí práce je souhrnný kalendář pro ekonomické odbory veřejných výzkumných institucí.

Klíčová slova: veřejná výzkumná instituce, účetnictví, dotace, fondy, Akademie věd.

ABSTRACT

The Bachelor thesis focuses on characterization of the economic management of public research institutions, their funding and accounting. The main goal is to differentiate between the accounting methods used in these institutions compared to business subjects, as exemplified by particular cases.

The theoretical part of the thesis describes the history of establishment of the public research institutions, summarizes the relevant laws, and explains the basic notions and rules of their accounting.

The practical part explains, using a particular public research institution as example, accounting of operating and investment costs obtained from the allocated funding or own sources of the public research institution, and accounting of funds. The thesis also includes a summarizing calendar for the economic departments of the public research institutions.

Key words: public research institution, accountancy, grant, funds, Czech Academy of Sciences

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	HISTORIE VVI.....	11
3.2	PRÁVNÍ RÁMEC VVI	11
3.2.1	Zákon o veřejných výzkumných institucích	12
3.2.2	Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	12
3.3	ÚČETNICTVÍ VVI.....	14
3.4	ROZPOČET A FINANCOVÁNÍ VVI.....	15
3.5	HLAVNÍ, DALŠÍ A JINÁ ČINNOST VVI	17
3.6	VLASTNÍ JMĚNÍ A FONDY	18
3.6.1	Vlastní jmění	18
3.6.2	Fondy	19
3.6.3	Rezervní fond	19
3.6.4	Fond reprodukce majetku	20
3.6.5	Fond účelově určených prostředků.....	20
3.6.6	Fond sociální	21
3.7	MAJETEK VVI	21
3.7.1	Pořízení majetku	21
3.7.2	Vyřazení majetku.....	22
3.7.3	Účetní odpisy	23
3.8	KONTROLNÍ MECHANISMY VVI	24
3.8.1	Finanční kontrola	24
3.8.2	Audit	25
3.9	KONSOLIDACE	25
3.10	PŘEHLED PENĚŽNÍCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	27
3.11	OČEKÁVANÝ VÝVOJ INVESTIC DO VĚDY A VÝZKUMU VE SVĚTĚ	28
4	PRAKTICKÁ ČÁST	30
4.1	ÚČTOVÁNÍ ÚMG	31
4.2	ORGANIZAČNÍ ČLENĚNÍ ÚMG V ÚČETNICTVÍ.....	32
4.2.1	Komplexní položka	32
4.2.2	Zdroje	33
4.3	ÚČTOVÁNÍ DOTACÍ POSKYTNUTÝCH ZŘIZOVATELEM AV ČR	35
4.4	ÚČTOVÁNÍ NEINVESTIČNÍ DOTACE OD JINÝCH POSKYTOVATELŮ	37
4.4.1	Účtování přijetí dotace.....	38

4.4.2	Nákup spotřebního materiálu.....	38
4.4.3	Náklady na cestovné.....	38
4.4.4	Publikační náklady	39
4.4.5	Osobní náklady.....	39
4.4.6	Vypořádání dotace – tvorba FÚUP	40
4.4.7	Vypořádání dotace – vrácení prostředků.....	40
4.5	ÚČTOVÁNÍ INVESTIČNÍ DOTACE OD JINÝCH POSKYTOVATELŮ.....	40
4.5.1	Podmínky poskytovatele dotace	40
4.5.2	Účtování pořízení hmotného majetku – investice	41
4.5.3	Zařazení majetku do užívání.....	43
4.5.4	Účtování odpisů.....	43
4.6	ÚČTOVÁNÍ VLASTNÍHO JMĚNÍ A FONDŮ.....	45
4.6.1	Účtování vlastního jmění.....	45
4.6.2	Účtování fondu reprodukce majetku	46
4.6.3	Účtování rezervního fondu	47
4.6.4	Účtování fondu účelově určených prostředků.....	47
4.6.5	Účtování sociálního fondu.....	48
4.7	KALENDÁŘ PRO EKONOMICKÉ ODBORY VVI	49
4.7.1	Daňové povinnosti vůči státu	49
4.7.2	Ostatní výkazy požadované zákonem.....	50
4.7.3	Povinnosti vůči zřizovateli AV ČR	50
4.7.4	Povinnosti vůči ostatním poskytovatelům dotací	51
4.7.5	Statistické výkazy	51
5	ZÁVĚR.....	53
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	58
8	SEZNAM ZKRATEK.....	59

1 ÚVOD

O postupech účtování podnikatelských subjektů nebo státních příspěvkových organizací byla vydána řada publikací, píše se o nich v odborných časopisech, existuje široká nabídka odborných školení a seminářů na různá témata z této široké problematiky.

Právní forma veřejné výzkumné instituce je v ČR stále poměrně nová a široké veřejnosti neznámá. Na trhu je v současné době velmi málo publikací zabývajících se problematikou veřejné výzkumné instituce a účetní, ekonomové, auditoři a daňoví poradci, kteří vstupují do veřejné výzkumné instituce jako noví pracovníci, jsou často odkázáni na složité vyhledávání v zákonech, vyhláškách, metodikách a směrnicích vydaných Akademií věd. V horším případě účetní čerpají informace od svých starších kolegů, kteří se řídí převážně tradičními postupy a nové úpravy jim mohou uniknout. Školení a semináře zaměřené na problematiku veřejné výzkumné instituce jsou pořádány téměř výhradně Akademií věd, na veřejných seminářích přednášejícím často specifika veřejné výzkumné instituce nejsou známa.

Následující kapitoly jsou proto věnovány historii vzniku veřejné výzkumné instituce, objasnění základních pojmů používaných ve veřejné výzkumné instituci a možnostem jejího financování. Dále je práce zaměřena konkrétně na veřejné výzkumné instituce, jejichž zřizovatelem je Akademie věd České republiky.

V teoretické části práce jsou shrnuty legislativní předpisy, kterými se musí veřejná výzkumná instituce řídit, objasněn postup tvorby rozpočtu na vědu a výzkum na úrovni vlády ČR, jsou zde vysvětlena pravidla účtování fondů a dlouhodobého majetku veřejné výzkumné instituce a popsány kontrolní mechanismy uvnitř organizace. Je zde také věnován prostor účetní konsolidaci státu a poměrně novým povinnostem, kterým veřejná výzkumná instituce musí v souvislosti s konsolidací věnovat pozornost.

V praktické části je práce zaměřena na účtování konkrétních účetních případů vybrané veřejné výzkumné instituce, jsou zde vysvětleny postupy, kterými je v každém okamžiku sledován původ finančních prostředků, o kterých je účtováno, a v konkrétních případech je upozorněno na odlišné účetní postupy oproti podnikatelským subjektům.

V závěru práce je vypracován souhrnný kalendář pro ekonomické odbory veřejných výzkumných institucí.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem práce je poskytnout ucelený přehled o specifikách hospodaření veřejných výzkumných institucí (dále jen „VVI“) a upozornit na odlišné používání účetních metod na příkladu vybrané VVI.

V teoretické části bakalářské práce budou ze všech dostupných zdrojů shrnuty nejvýznamnější zákonné předpisy, které upravují hospodaření VVI, budou vysvětleny základní pojmy a souvislosti mezi nimi a shrnuta základní pravidla účtování vlastního jmění, fondů a dlouhodobého majetku VVI. Závěr teoretické části bude věnován kontrolním mechanismům VVI a dvěma relativně novým povinnostem, které ekonomičtí pracovníci VVI musí zpracovávat a odesílat do Centrálního systému účetních informací státu.

V praktické části bakalářské práce budou na příkladu konkrétní veřejné výzkumné instituce demonstrovány účetní postupy, kterými je zabezpečeno vedení oddělené účetní evidence z pohledu typu činnosti, typu poskytovatele finančních prostředků a druhu dotace, na příkladech konkrétních dotací bude vysvětleno zaúčtování i vypořádání poskytnutých dotací, účtování provozních nákladů i pořízení dlouhodobého majetku z investiční dotace, účtování fondů a v konkrétních případech bude upozorněno na odlišné účetní postupy oproti podnikatelským subjektům. V závěru praktické části práce bude vypracován přehledný kalendář pro ekonomické odbory VVI s těmi nejpodstatnějšími termíny pro plnění vykazovacích povinností.

Zdrojem informací pro tuto práci bude tištěná odborná literatura, zákonné předpisy uveřejněné ve Sbírce zákonů, interní stránky Akademie věd ČR a další Internetové zdroje, prezentace z odborných seminářů pořádaných Akademií věd ČR a Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. a osobní zkušenosti z působení v ekonomickém oddělení vybrané výzkumné instituce.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Historie VVI

Výzkumné ústavy Akademie věd ČR měly do konce roku 2006 formu státních příspěvkových organizací. Jejich zřizovatelem byla v té době Akademie věd coby organizační složka státu.

„Zákon o VVI v § 31 odst. 1 ustanovil, že všechna stávající pracoviště Akademie věd ČR se dnem 1. ledna 2007 přemění ze státních příspěvkových organizací na veřejné výzkumné instituce a budou zapsána do rejstříku veřejných výzkumných institucí, vedeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (<http://rvvi.msmt.cz/>).“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 8)

„Rok 2007 vnesl významnou změnu do vnitřního života AV ČR i jejích pracovišť. Od 1. ledna 2007 se pracoviště AV ČR přeměnila z příspěvkových organizací na veřejné výzkumné instituce a začala pracovat v nových právních, ekonomických i organizačních podmínkách. Tato přeměna představovala velikou organizační a administrativní zátěž. V souladu se zákonem o veřejných výzkumných institucích a se Stanovami AV ČR byly konstituovány nové orgány pracovišť, jejich rady, ředitelé a dozorčí rady, byly zpracovány a přijaty i všechny potřebné vnitřní předpisy pro řízení vědecké, organizační i ekonomické činnosti. Byly zaregistrovány nové zřizovací listiny všech pracovišť AV ČR. Do vlastnictví pracovišť AV ČR byl převeden téměř sedmnáctimiliardový majetek, k němuž měla pracoviště AV ČR v minulosti pouze právo hospodaření.“ (Výroční zpráva o činnosti AV ČR za rok 2007, 2008, s. 10 a 11)

3.2 Právní rámec VVI

VVI jsou zapsány v Rejstříku VVI vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (<http://rvvi.msmt.cz/>).

Legislativa VVI je upravena těmito základními právními předpisy:

- zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů
- zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů
- zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

- vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví
- českými účetní standardy č. 400 - 414.

3.2.1 Zákon o veřejných výzkumných institucích

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích upravuje speciální právní formu neziskové organizace. Jak je uvedeno v § 2 tohoto zákona „veřejná výzkumná instituce je právnickou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu, vymezený zákonem o podpoře výzkumu, vývoje a inovací.

Wencel a Wenclová (2013, s. 16) uvádějí, že „VVI vždy musí vycházet z ustanovení „svého“ zákona o VVI. Základní rámec dává § 2:

- VVI je právnickou osobou,
- Hlavním předmětem činnosti je výzkum a jeho infrastruktura (to je důležité pro vymezení možného podnikání),
- VVI je zřizována (není tedy nikým vlastněna)
- Její činnost musí být v souladu s podmínkami pro poskytování veřejné podpory (velmi podstatné pro tvorbu cen a působení VVI na trhu).“

3.2.2 Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

VVI se jako výzkumné organizace musí řídit zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Tento zákon definuje, co je základní výzkum, aplikovaný výzkum, výzkumná organizace, co je institucionální a co účelová podpora.

Podle § 5a odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb. celkovou výši výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol, z nichž jednou je i Akademie věd ČR, stanoví vláda na návrh Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace.

Podpora výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků (dále jen "podpora") může být poskytnuta pouze na **způsobilé náklady**. (§ 7 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.).

Z účelové podpory projektu lze hradit **uznané náklady** na výzkum, vývoj a inovace prováděný

příjemcem, popřípadě dalším účastníkem projektu. (§ 8 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.).

Z institucionální podpory může příjemce hradit náklady na činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích jiné výzkumné organizace, pokud jsou tyto činnosti předmětem spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích mezi výzkumnými organizacemi na základě písemné smlouvy. (§ 8 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb.).

Způsobilé náklady jsou takové náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, nebo v souvislosti s nimi, a to zejména:

1. osobní náklady nebo výdaje
2. náklady nebo výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
3. další provozní náklady nebo výdaje,
4. náklady nebo výdaje na služby,
5. doplňkové náklady nebo výdaje,

(§ 2 odst. 3 písm. k) zákona č. 130/2002 Sb.).

Uznatelné náklady jsou takové způsobilé náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které poskytovatel schválí a které jsou zdůvodněné. (§ 2 odst. 3 písm. l) zákona č. 130/2002 Sb.)

Paragraf 8 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb. nařizuje oddělené účtování institucionálních a účelových prostředků.

Účelovou podporu poskytne poskytovatel po provedení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, v případě účelové podpory na projekty velké výzkumné infrastruktury ji poskytne poskytovatel po schválení projektu vládou. (§ 7 odst. 4 a 5 zákona č. 130/2002 Sb.)

Institucionální podporu poskytne VVI zřizovatel (nebo jiný poskytovatel této podpory) na základě zhodnocení jí dosažených výsledků tak, že její podíl na celkové výši institucionální podpory výzkumných organizací ze státního rozpočtu v daném roce odpovídá jejímu podílu na hodnotě výsledků všech výzkumných organizací dosažených v uplynulých 5 letech podle hodnocení prováděného každoročně Radou pro výzkum, vývoj a inovace. (§ 7 odst. 7 zákona č. 130/2002 Sb.)

3.3 Účetnictví VVI

„Hospodaření VVI se řídí primárně § 21 – 30 zákona o VVI a obecně platnými předpisy o hospodaření účetních jednotek, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, tj. neziskové organizace.“ (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

Paragraf 29 odst. 1-4 zákona č. 341/2005 Sb. k účetnictví VVI říká, že:

1. Veřejná výzkumná instituce je zařazena v rámci účetních jednotek podle zvláštního právního předpisu mezi jiné právnické osoby, jejichž hlavní činností není podnikání.
2. Veřejná výzkumná instituce vede účetnictví podle zvláštních právních předpisů, nestanoví-li tento zákon jinak.
3. O způsobilých nákladech projektů výzkumu, vývoje a inovací vede veřejná výzkumná instituce oddělenou evidenci a v rámci této evidence sleduje náklady hrazené z institucionální nebo účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků podle zvláštních právních předpisů.
4. Veřejná výzkumná instituce je povinna mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

„Účetnictví VVI se ve svém základu řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, tak, jako je tomu i u jiných právnických osob. Dále se VVI řídí prováděcí vyhláškou č. 504/2002 Sb. Předpisem, který podrobněji upravuje účetnictví VVI, jsou i České účetní standardy 401-414.

Zákon o VVI požaduje povinné ověření účetní závěrky auditorem, což znamená zvýšenou kontrolu nad hospodařením VVI a nutnost nastavit korektní pravidla pro ekonomiku VVI, vnitřní směrnice apod. Výrok auditora je zprávou pro zřizovatele, že hospodaření VVI je v pořádku a zřizovatelem vložený majetek není nijak ohrožen a je využíván v souladu se zřizovací listinou.“ (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

„Co se týče oddělené evidence, VVI se dotýká několik zákonů, které vcelku přikazují povinnost vést odděleně:

- hlavní, další a jinou činnost (zákon o VVI)
- výzkumné záměry a projekty (zákon o VVI, zákon o podpoře výzkumu)
- institucionální a účelové prostředky (zákon o podpoře výzkumu)
- daňově účinné a neúčinné náklady a výnosy (zákon o daních z příjmů)

- investiční a neinvestiční prostředky (zákon o daních z příjmů)“

(Wencel a Wenclová, 2013, s. 22)

3.4 Rozpočet a financování VVI

Akademie věd ČR má jakožto organizační složka státu vlastní rozpočtovou kapitolu – č. 361.

Proces poskytování dotací ze státního rozpočtu, tj. řízení o poskytnutí dotace, je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Od 1. ledna 2018 vstoupila v účinnost novela zákona o rozpočtových pravidlech, a to zákonem č. 367/2017 Sb. Novela upravuje proces poskytování dotací ze státního rozpočtu, který se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád. Protože AV ČR poskytuje dotace podle správního řádu, je od 1. 1. 2018 správním orgánem.

Rozpočet výdajů státního rozpočtu na podporu výzkumu, vývoje a inovací připravuje a jeho návrh schvaluje Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Přijatý návrh státního rozpočtu předloží vicepremiér pro vědu, výzkum a inovace k projednání vládě. Vláda ho projedná a přijme usnesení vlády ČR k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR. Následně je zpracován návrh výdajů na následný rok v systému státní pokladny a návrh rozpočtu je předložen Poslanecké sněmovně. Po schválení rozpočtu ČR a výdajů na VaVaI je návrh rozpočtu schválen Akademickou radou AV ČR a Akademickým sněmem AV ČR.

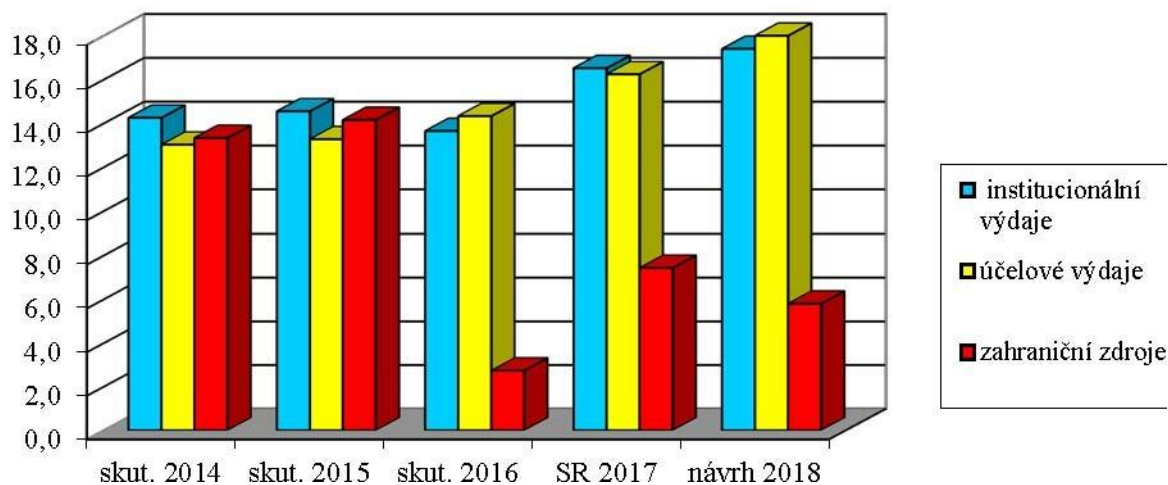
Základní členění finančních prostředků je na zdroje:

- Institucionální
- Účelové - mimorozpočtové

Institucionální podporu pracovištím AV ČR poskytuje výhradně zřizovatel, tedy AV ČR, a to ve skladbě dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací a náklady na činnost. Podpora se uděluje na základě rozhodnutí, tedy jednostranný akt.

Účelovými prostředky jsou prostředky z veřejných zdrojů určené vždy poskytovatelem prostředků, jejich využití se řídí vymezeným účelem. Pro potřeby AV ČR došlo ještě k internímu rozdělení těchto účelových prostředků na účelové (prostředky přidělené prostřednictvím AV) a mimorozpočtové (prostředky získané přímo od mimoakademických poskytovatelů). (Ekonomický portál AV ČR, 2014). Dnes už AV ČR poskytuje VVI pouze institucionální podporu a účelová podpora se z rozpočtu AV ČR neposkytuje.

Graf 1: Rozdělení výdajů na výzkum, vývoj a inovace dle institucionálních a účelových výdajů a výdajů krytých zahraničními zdroji (v mld. Kč)

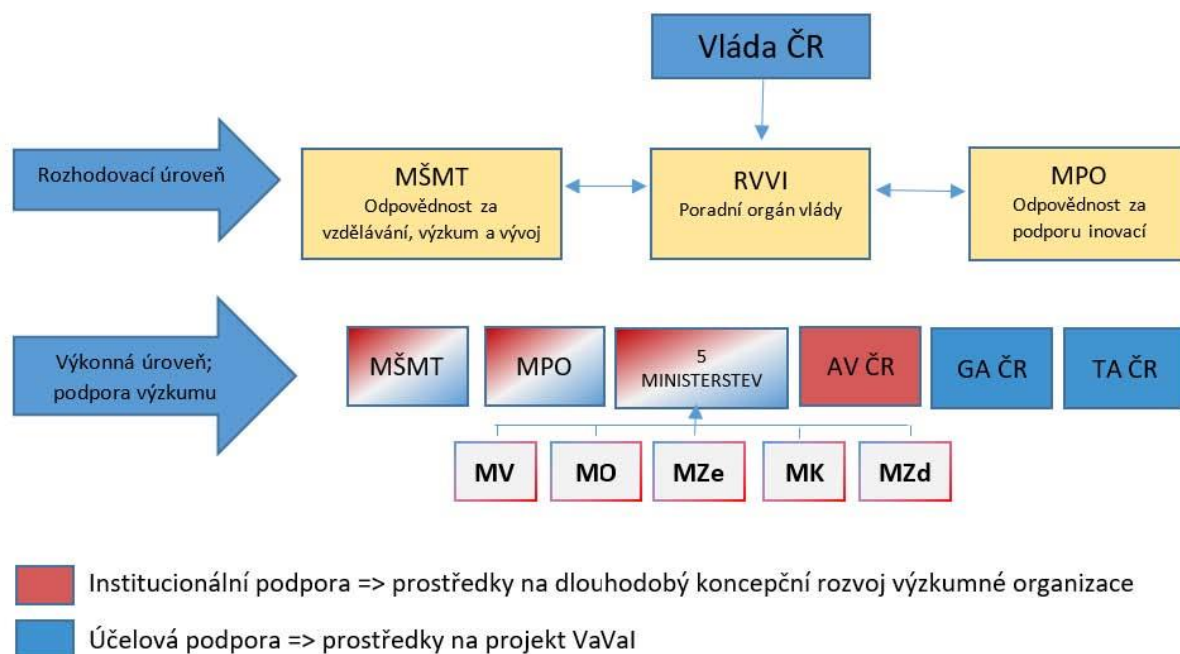


Zdroj: Poslanecká sněmovna parlamentu ČR

Účelovou podporu mimorozpočtovou poskytují pracovištím AV ČR příslušní poskytovatelé:

- Grantová agentura ČR
- Technologická agentura ČR
- Ministerstva ČR
- Agentura pro zdravotnický výzkum ČR

Obrázek 1: Systém poskytování podpory VaVaI v ČR



Zdroj: NKÚ, <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/K17015.pdf>

Účelová podpora se uděluje na základě smlouvy, tedy dvoustranný akt. Podpora je zasílána buď přímo jednotlivým účastníkům projektu, nebo pouze koordinátorovi (hlavnímu řešiteli), který je zodpovědný za distribuci dalším účastníkům.

Dalším zdrojem mimorozpočtových příjmů VVI jsou:

- Prostředky poskytnuté ze zahraničí na řešení projektů
- Výnosy ze zakázek hlavní činnosti a z jiné činnosti
- Výnosy z licencí
- Výnosy z pronájmu a prodeje majetku
- Různé další

Rozpočet VVI obsahuje všechny finance VVI, tedy ty v hlavní, další i jiné činnosti.

VVI sestavuje vyrovnaný rozpočet, k jehož návrhu se vyjadřuje dozorčí rada a schvaluje ho rada instituce. Veřejná výzkumná instituce nepředkládá svůj rozpočet zřizovateli a může ho podle vývoje situace v průběhu roku změnit.

V souladu se zákonem č. 23/2017 Sb., o rozpočtové odpovědnosti a zákonem č. 24/2017 Sb., kterým se mění zákon o veřejných výzkumných institucích, uveřejňuje VVI návrh rozpočtu na rozpočtový rok, návrh střednědobého výhledu rozpočtu, informace o schváleném rozpočtu na předchozí rozpočtový rok, schválený rozpočet na rozpočtový rok a schválený střednědobý výhled rozpočtu.

3.5 Hlavní, další a jiná činnost VVI

Zákon o VVI pracuje s pojmy hlavní činnost, další činnost a jiná činnost.

Hlavní činností VVI je podle § 2 odst. 1 zákona o VVI výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu.

Další činností VVI je činnost prováděná na základě požadavků příslušných organizačních složek státu nebo územních samosprávných celků ve veřejném zájmu a podporovaná z veřejných prostředků. (§ 21 odst. 2 písm. a) zákona o VVI).

Jinou činností je činnost hospodářská prováděná za účelem dosažení zisku. (§ 21 odst. 2 písm. b) zákona o VVI).

„Jak další, tak i jiná činnost smí být realizována pouze za účelem účelnějšího využití majetku a lidských zdrojů a nesmí ohrozit činnost hlavní. Obvykle obě tyto činnosti navazují na hlavní činnost VVI, využívání jejích poznatků apod. Na rozdíl od hlavní činnosti nesmí být další ani jiná činnost ztrátová. Pokud by tomu tak bylo, musí ji VVI ukončit.

Z tohoto důvodu je nutné vést jednotlivé činnosti odděleně, sledovat tak náklady a výnosy jednotlivých činností zvlášť, aby bylo možné posoudit jejich ziskovost nebo ztrátovost. Zisk z těchto činností může být po úhradě ztráty z minulých let a odvodu do fondů použit k podpoře hlavní činnosti“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 18).

3.6 Vlastní jmění a fondy

3.6.1 Vlastní jmění

Vlastní jmění u VVI je obdobou vlastního kapitálu u soukromých společností. Vlastní jmění je vlastním zdrojem krytí majetku VVI, a jako takové je tedy nedílnou součástí investičního okruhu. (Wencel a Wenclová, 2013, s. 64)

Vyhláška č. 504/2002 Sb. v §18 odst. 1 vymezuje vlastní jmění jako hodnotu vlastních zdrojů majetku účetní jednotky. V položce „A.I.1. Vlastní jmění“ se uvádí v případech, kdy to ukládá nebo připouští zvláštní právní předpis, hodnota povinného nebo dobrovolného majetkového vkladu zakladatelů účetní jednotky, jmenovitě zapsaná do příslušného veřejného rejstříku. Položka obsahuje i dotace a účelové dary, pokud byly přijaty jako zdroj financování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Dále se zde uvádí hodnota bezúplatně nabytého dlouhodobého nehmotného a hmotného odpisovaného majetku snížená o oprávky, hodnota bezúplatně nabytého neodpisovaného majetku, pokud bezúplatně nabytý majetek slouží pro hlavní činnost účetní jednotky. Uvádějí se zde i hodnota nově zjištěného a v účetnictví dosud nezachyceného neodpisovaného dlouhodobého majetku a zdroje převedené z fondů.

„Zde dochází k rozporu mezi vyhláškou a zákonem o VVI. Vyhláška předpokládá, že dotace na pořízení dlouhodobého majetku je součástí vlastního jmění, zatímco zákon zahrnuje tyto prostředky do fondů. Zákon je silnějším předpisem, a budeme se tedy podle něj řídit. Investiční dotace účtuje VVI do Fondu reprodukce majetku.“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 64)

3.6.2 Fondy

Fondy obsahují zdroje VVI, které nejsou účelově určeny a které nejsou vlastním jměním. (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

Věřejná výzkumná instituce podle § 23 zákona o VVI tvoří tyto fondy:

- a) rezervní fond,
- b) fond reprodukce majetku,
- c) fond účelově určených prostředků,
- d) fond sociální.

Zůstatky fondů uvedených se k 31. prosinci běžného roku převádějí do následujícího rozpočtového roku.“

3.6.3 Rezervní fond

Zdrojem rezervního fondu jsou přiděl finančních prostředků nejméně ve výši 5 % ze zisku běžného účetního období po zdanění a peněžní dary, s výjimkou peněžních darů účelově určených. (§ 24 odst. 1 zákona o VVI)

Užití rezervního fondu je upraveno § 24 odst. 4 zákona o VVI tak, že VVI může použít prostředků rezervního fondu:

- a) k úhradě ztráty,
- b) k úhradě sankcí,
- c) ke krytí dočasného nedostatku finančních prostředků,
- d) k úhradě nákladů hlavní činnosti nezajištěných výnosy,
- e) k doplnění fondu reprodukce majetku po schválení radou instituce, nebo
- f) k jiným výdajům, které v mimořádných případech schválí zřizovatel a dozorčí rada

„Zachycení použití finančních prostředků z rezervního fondu se realizuje prostřednictvím výnosů, proti kterým budou vynaloženy náklady. Nevyužité prostředky se převedou zpět do rezervního fondu před zpracováním roční účetní závěrky. Použití rezervního fondu k úhradě potřeb nezajištěných výnosy se bude zahrnovat do výnosů VVI.“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 72)

3.6.4 Fond reprodukce majetku

Fond reprodukce majetku je peněžní fond určený ke shromáždění prostředků na obnovu a pořízení majetku. (Wencel a Wenclová, 2013, s. 72)

Podle § 25 odst. 1 zákona o VVI jsou zdrojem fondu reprodukce majetku:

- a) finanční prostředky ve výši účetních odpisů dlouhodobého majetku,
- b) příděl ze zisku,
- c) peněžní dary určené na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku,
- d) výnosy z prodeje dlouhodobého majetku,
- e) peněžní prostředky přijaté na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku,
- f) peněžní prostředky přijaté na sdružení prostředků k pořízení dlouhodobého majetku,
- g) peněžní prostředky rezervního fondu, jejichž převod do fondu reprodukce majetku schválila rada instituce.

Také možnosti použití fondu reprodukce majetku je přísně vymezeno § 25 odst. 2 zákona o VVI. Fond smí VVI použít na:

- a) pořízení dlouhodobého i krátkodobého majetku,
- b) k financování oprav a udržování dlouhodobého i krátkodobého majetku,
- c) technické zhodnocení dlouhodobého majetku,
- d) pro sdružování prostředků na pořízení dlouhodobého majetku s jinou institucí, nebo
- e) k úhradě splátek úvěrů a půjček na pořízení dlouhodobého majetku, včetně úroků z těchto úvěrů a půjček

3.6.5 Fond účelově určených prostředků

Podle § 26 zákona o VVI do fondu účelově určených prostředků VVI převádí:

- účelově určené peněžní dary,
- účelově určené peněžní prostředky ze zahraničí,
- a účelově určené veřejné prostředky, které VVI nemohla efektivně použít v tom rozpočtovém roce, ve kterém jí byly poskytnuty, maximálně však do výše 5 % objemu poskytnutých prostředků na jednotlivé projekty nebo jednotlivé činnosti v daném kalendářním roce.

Prostředky fondu účelově určených prostředků může VVI použít pouze k účelu, ke kterému jí

byly poskytnuty.

3.6.6 Fond sociální

Zdrojem sociálního fondu jsou 2 % z ročního objemu nákladů VVI zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost a příděl ze zisku. Jeho užití se řídí pravidly pro hospodaření s fondy veřejné výzkumné instituce. (§ 27 zákona o VVI). Pro účely vymezení způsobilých nákladů se sociální fond VVI považuje za fond kulturních a sociálních potřeb a hospodaření s ním se řídí vyhláškou č. 114/2002 Sb.

3.7 Majetek VVI

Majetkem rozumíme v zásadě vše, co používá organizace ke své činnosti a co není jen spotřebním materiálem. Když vyjdeme z právních předpisů, tak majetkem se rozumí soubor movitých i nemovitých věcí, majetkových práv a majetkových hodnot, jejichž doba použitelnosti je delší než jeden rok. Abychom ale neevidovali jako majetek vše, co používáme ke své činnosti a co má dobu použitelnosti delší než jeden rok, je nutné pro určení majetku zavést i jiná kritéria. Nejjednodušším a nejúčinnějším kritériem, které je též podloženo zákonem, je kritérium pořizovací ceny. (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

3.7.1 Pořízení majetku

Postup účtování při pořizování dlouhodobého majetku je upraven Českým účetním standardem pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, č. 409 a č. 413 (bod 4.2.5)

Pořízení dlouhodobého majetku VVI z investiční dotace se účtuje prostřednictvím Fondu reprodukce majetku. Investiční dotaci předepíše VVI nejprve jako nárok na dotaci a poté při čerpání dotace a čerpání fondu reprodukce majetku zvyšuje Vlastní jmění. (Wencel a Wenclová, 2013, s. 51)

Pokud si VVI chce pořídit majetek z prostředků např. jiné činnosti, musí dosáhnout zisku, ten zdanit a přidělit do fondu reprodukce majetku. Posléze je pak VVI schopna pořídit majetek prostřednictvím takto vytvořeného FRM. (Wencel a Wenclová, 2013, s. 53)

Majetek lze též pořídit z finančních prostředků získaných prodejem majetku, který se účtuje do

fondu reprodukce majetku. Při pořízení majetku musí být vždy krytí z fondu reprodukce majetku, tj. 916 strana Dal.

3.7.2 Vyřazení majetku

V případě, že VVI nemá již v úmyslu majetek dále používat, může ho prodat, darovat nebo ekologicky zlikvidovat.

Pokud má tento majetek zůstatkovou cenu, je tato cena účtována na vrub nákladů a ve prospěch příslušného účtu opravek. Fond reprodukce majetku je však definován jako finanční (peněžní) fond, tj. fond krytý finančními prostředky. Pokud bychom neměli dostatečné peněžní krytí, je nutné podle §38 odst. 7 vyhlášky č. 504/2002 Sb. průčtovat poměrnou část do nákladů v běžném roce nebo do výnosů v roce minulém.

Tabulka 1: Účtování vyřazení majetku

Účetní případ	Má dáti	Dal
zůstatková cena majetku	552x	08x, 07x
vyřazení majetku z evidence (v pořizovací ceně)	08x, 07x	02x, 01x
zúčtování zůstatkové ceny z vlastního jmění do FRM	901	9161
zůstatková cena vřazeného majetku nebo její část, která neměla peněžní krytí ve fondu (běžný rok)	9161	552x
zůstatková cena vřazeného majetku nebo její část, která neměla peněžní krytí ve fondu (minulý rok)	9161	6493

Zdroj: Wencel a Wenclová, 2013

V případě vyřazení majetku s jeho následným prodejem dochází k rozporu mezi zákonem o VVI a vyhláškou č. 504/2002 Sb. Prodejní cena tohoto majetku je však účtována ne do výnosů (jako je tomu v případě prodeje zásob), ale na účet fondu reprodukce majetku. Jinými slovy, prodejní cena dlouhodobého majetku tvoří FRM bez ohledu na to, z jakých zdrojů byl příslušný majetek pořízen. I majetek pořízený z dotace může při svém prodeji (za předpokladu, že jeho prodej bude schválen zřizovatelem i dozorčí radou pokud zákon vyžaduje jejich souhlas) být zdrojem fondu reprodukce majetku. (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

Vyhláška č. 504/2002 Sb. říká, že výnosy z prodeje majetku se evidují na účtech účtové

skupiny 65 – Tržby z prodeje majetku.

Zákon č. 341/2005 Sb., o VVI ve svém §25 odst. 1 písm. d) říká, že výnosy z prodeje dlouhodobého majetku jsou zdrojem fondu reprodukce majetku.

Většina VVI používá v praxi převážně auditory doporučený způsob účtování do fondu přes výnosy v běžném roce.

Tabulka 2: Účtování prodeje majetku

Účetní případ	Má dáti	Dal
pohledávka z prodeje majetku	311	651
tvorba FRM ve výši výnosů z prodeje majetku	651	9163

Zdroj: Vlastní práce autora

„Příjem z prodeje majetku je vždy předmětem daně z příjmů, ať ho účtujeme do výnosů nebo do fondu. Je pouze technickou záležitostí, na jakém řádku daňového přiznání se příslušná hodnota objeví.“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 55)

3.7.3 Účetní odpisy

Sazby odpisů si VVI stanoví např. dle předpokládané doby použitelnosti majetku. Vzhledem k tomu, že se většinou jedná o odhad doby upotřebitelnosti, nemusí se tento odhad slučovat se skutečností a někdy je plně odepsaný majetek ještě funkční anebo naopak. (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

„Oproti podnikatelům musí VVI zvyšovat výnosy organizace o částku rovnající se odpisům majetku pořízeného z veřejných prostředků, aniž by se zároveň zvyšovaly příjmy organizace. „Papírovými výnosy“ se rozumí snížení vlastního jmění VVI o hodnotu odpisů majetku pořízeného z rozpočtových prostředků do výnosů.“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 58).

Obecně lze tedy říci, že VVI odepisuje veškerý nabytý majetek bez tvorby Fondu reprodukce majetku jako výsledkově indiferentní operaci (náklady = výnosy). FRM lze tvořit pouze z odpisů majetku pořízeného z jiných než dotačních zdrojů, kterými ve VVI jsou výnosy z další či jiné činnosti, případně dary, sponzorské finance od soukromých institucí apod. (Ekonomický portál AV ČR, 2014)

Rozlišení, z jakých prostředků byl majetek pořízen, zda z dotace nebo z jiných zdrojů, je proto pro účtování odpisů naprosto zásadní.

Tabulka 3: Účtování odpisů majetku

Účetní případ	Má dáti	Dal
odpis majetku pořízeného z dotace	5511x	08xx
snížení vlastního jmění	9010000	6495
odpis majetku pořízeného z jiných prostředků	5512x	08xx
tvorba FRM	9010001	9161

Zdroj: Vlastní práce autora

Pro přehlednější účtování o odpisech jsou určeny dva oddělené analytické účty:

- 551 1 pro odpisy majetku pořízeného z dotace
 - 551 2 pro odpisy majetku pořízeného z vlastních zdrojů,
- Oba účty si ÚMG dál rozčlenilo podle typu majetku, ze kterého se odpisy tvoří.

3.8 Kontrolní mechanismy VVI

3.8.1 Finanční kontrola

VVI se jako příjemce veřejné finanční podpory musí mimo jiné řídit i zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole doplněným prováděcí vyhláškou Ministerstva financí č. 416/2004 Sb.

Jak je uvedeno v § 10 až § 15 prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. řídicí kontrola je vykonávána příkazcem operace a správcem rozpočtu v první fázi provádění předběžné řídicí kontroly, a příkazcem operace, správcem rozpočtu a hlavní účetní v druhé fázi průběžné řídicí kontroly.

Sloučení funkce příkazce operace a správce rozpočtu není dle zákona o finanční kontrole dovoleno, každá operace musí být podepsány dvěma schvalovateli.

„Konkrétně v praxi to znamená, že musí být vymezena odpovědnost osoby účetní za kontrolu formální správnosti účetních dokladů v souladu se zákonem o účetnictví. Dále musí být vymezena role hlavní účetní, která bude postupovat v souladu s ustanovením zákona o finanční

kontrole. V obou postaveních má účetní povinnost správného zaúčtování účetního případu, kontrolu formální správnosti náležitostí účetních dokladů včetně kontroly podpisových oprávnění k likvidaci dokladu.“ (Velíšková a Nováková, 2005, s. 28)

„Dále musí být vymezena odpovědnost např. za vystavování objednávek, uzavírání smluv za účetní jednotku. Tito vedoucí zaměstnanci budou současně plnit roli tzv. *příkazce operace*, podle zákona o finanční kontrole. Konkrétně se jedná o vedoucí orgánu anebo vedoucí zaměstnance jím pověřené v souladu s ustanovením § 26 odst. 1 písm. a) zákona o finanční kontrole. Příkazce operace v řídicí kontrole podle zákona o finanční kontrole bude zároveň plnit roli *odpovědného zaměstnance za věcné schválení účetního případu* podle zákona o účetnictví.

Obdobně bude plnit roli *zaměstnanec odpovědný za příslušnost operace k rozpočtu* podle zákona o účetnictví a zároveň funkci *správce rozpočtu* podle zákona o finanční kontrole.“ (Velíšková a Nováková, 2005, s. 29)

3.8.2 Audit

Jak je uvedeno v § 29 odst. 4 zákona o VVI, veřejná výzkumná instituce je povinna mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

„Posláním a smyslem auditu účetní závěrky je vyjádřit názor nezávislého, kvalifikovaného odborníka na věrohodnost účetní závěrky sestavené a zveřejněné vedením účetní jednotky. Auditor ověřuje, zda údaje v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz finanční pozice, výsledků hospodaření a příp. peněžních toků v souladu s pravidly předepsanými českými nebo jinými účetními předpisy.“ (Poslání a smysl auditu, c.2012-2017)

„Zvláště pak auditor posuzuje přístup a vztah vedení k vnitřnímu kontrolnímu systému organizace. Auditor se příliš nezajímá vnitřní kontrolní systém tak, jak jej popisuje zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Audit popisuje a prověřuje zejména existenci směrnic a jejich aktuálnost ve vztahu k existujícím předpisům, oběh účetních dokladů a obecně mapuje kontrolní prostředí v organizaci.“ (Wencel a Wenclová, 2013, s. 81)

3.9 Konsolidace

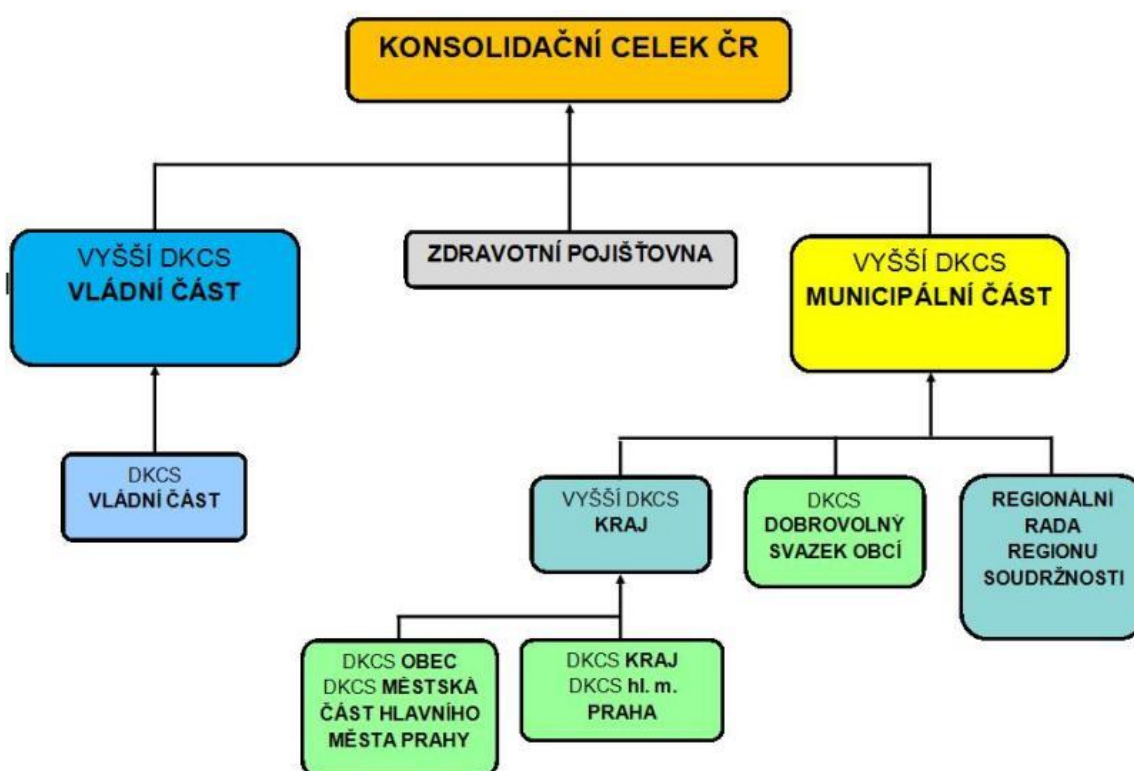
V souvislosti se členstvím České republiky v Evropské unii a potřebným dohledem nad

veřejnými financemi se Česká republika zavázala k reformě veřejných financí a vytvoření podmínek pro efektivní zajištění správných a včasných informací o hospodářské situaci státu a o příslušných účetních jednotkách. Stát se tak stal konsolidující účetní jednotkou a podřízené účetní jednotky jsou povinny zjišťovat a předávat požadované informace, které jsou potom v celku srovnatelné s informacemi od všech členských států.

V prosinci 2014 byla schválena vyhláška č. 312/2014 Sb., konsolidační vyhláška státu, účinná od 1. 1. 2015. Konsolidované výkazy sestavuje Ministerstvo financí na základě individuálních výkazů. Souhrnné výkazy (rozhava, výkaz zisku a ztráty, výkaz peněžních toků, příloha) za všechny účetní jednotky, které jsou napojené na státní rozpočet České republiky, se odesílají do Centrálního systému účetních informací státu, tzv. CSÚIS.

„Sestavování účetních výkazů za Českou republiku a za dílčí konsolidační celky státu probíhá postupně ve třech úrovních konsolidačních celků státu od nejnižší úrovně až po nejvyšší úroveň, kterou je konsolidační celek Česká republika“. (Ministerstvo financí ČR, 2014)

Graf 2: Konsolidační celek Česká republika



Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2014

Graf 3: Dílčí konsolidační celek státu, hlavní město Praha



Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2014

Z §12 vyhlášky č. 312/2014 Sb., konsolidační vyhláška státu, vyplývá pro účetní jednotky povinnost předávat Pomocný konsolidační přehled. VVI mají tuto povinnost počínaje rokem 2016 a musí odevzdávat tyto čtyři části:

- I. část - Přehled stavu položek
- III. část - Vyloučení vzájemných vztahů
- IV. část - Přehled podrozvahových položek
- V. část - Vysvětlení významných částek,

V souvislosti s touto povinností musely být upraveny účetní ekonomické systémy, musely být provedeny změny v účtovém rozvrhu od 1. 1. 2016 a vytvořeny nové závěrkové sestavy s cílem správného vyloučení vzájemných vazeb proti partnerovi z konsolidačního celku.

3.10 Přehled peněžních příjmů a výdajů

Nová povinnost pro VVV přišla se zákonem č. 25/2017 Sb. který upravuje povinnost některých osob nebo jednotek sektoru veřejných institucí předkládat Ministerstvu financí vybrané údaje o svých příjmech a výdajích pro účely monitorování a řízení veřejných financí. (§ 1 zákona č.

25/2017 Sb.)

Podle tohoto zákona mají VVI povinnost odevzdávat dva nové výkazy:

- měsíční údaje o příjmech a výdajích
- roční údaje o projektech partnerství veřejného a soukromého sektoru

Vzhledem k absenci prováděcí vyhlášky byla aplikace tohoto zákona odložena o jeden kalendářní rok, tedy od 1. ledna 2018. První povinnost předávat měsíční údaje podle § 3 zákona tak vznikne do 15. února 2018 za leden 2018, a roční údaje podle § 6 zákona do 25. února 2019 za rok 2018. (Ministerstvo financí ČR, 2017)

Strukturu údajů a jejich požadované členění, které VVI předkládá ministerstvu, stanovuje vyhláška č. 272/2017 Sb., vyhláška k provedení některých ustanovení zákona o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí, ve svých přílohách.

Jedná se v podstatě o výkaz o peněžních tocích (cash flow přímou metodou) s tím rozdílem, že „Sestavení výkazu cash flow přímou metodou předpokládá, že sledujeme toky peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů v průběhu účetního období. Každý peněžní tok je tedy přiřazen do určitého řádu CF. Výkaz Cash flow sestavený přímou metodou není určen standardními účetními předpisy, nemá určenou strukturu.“ (Wenclová Jana, 2018)

Ke správnému vyplnění výkazu peněžních příjmů a výdajů je však nutné, aby všechny řádky účetních záznamů v účetním deníku na účtech peněz (banka, pokladna, peníze na cestě) měly navíc údaj z číselníku příjmů a výdajů, a tím byla dodržena struktura požadovaná Přílohou č. 1 vyhlášky č. 272/2017 Sb.

Výkaz se stejně jako Pomocný konsolidační přehled odevzdává do Centrálního systému účetních informací státu, tzv. CSÚIS.

3.11 Očekávaný vývoj investic do vědy a výzkumu ve světě

Stárnoucí populace a pomalejší hospodářský růst přinese značný tlak na veřejné výdaje v mnoha zemích OECD v příštích 10-15 letech: Soupeření o zdroje z jiných sektorů, jako jsou zdravotnictví a důchodový systém, by mohlo dokonce zaznamenat pokles veřejných investic na výzkum a vývoj. Poslední údaje skutečně ukazují, že podíl veřejných rozpočtů na výzkum a vývoj v HDP klesá v řadě zemí OECD, neboť vlády prosazují politiky úsporných opatření. Na druhou stranu investice do výzkumu a vývoje by mohly být použity jako nástroj, který by

udržel růst ostatních veřejných výdajů pod kontrolou, např. tím, že umožní rychlejší inovace v oblastech, jako je zdravotnictví, důchody, které by šetřily náklady.

Dlouhodobé trendy v rozpočtových kapitolách a výdajích státních rozpočtů na výzkum a vývoj ukazují konvergenci mezi jednotlivými částmi veřejných rozpočtů přidělených na výzkum a vývoj vyjádřeno v procentních bodech k HDP. Veřejné rozpočty na výzkum a vývoj oscilují mezi 0,4 % a 0,9 % HDP, což naznačuje, že veřejné výdaje vynaložené na výzkum a vývoj by mohly dosáhnout maximální míry. K extrémům patří i hodnoty dolní hranice u některých střeoevropských a latinskoamerických zemí s nízkými příjmy, na druhé straně nejvíce do vědy a výzkumu investuje Korea, některé severské země (Dánsko, Island a Finsko) a Německo. (OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2016, 2016, s. 132, 133)

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části jsou demonstrována specifika v hospodaření a účetnictví VVI na příkladu Ústavu molekulární genetiky AV ČR v. v. i. a představeny vybrané účetní operace.

Ústav molekulární genetiky AV ČR v. v. i., dále jen „ÚMG“, je zřízen Akademií věd České republiky – organizační složkou státu. Hlavní činností ÚMG je vědecký výzkum v oblasti molekulárních a buněčných základů dědičnosti a vývoje, genetických podkladů závažných onemocnění (leukémie, rakovina, AIDS) a zajišťování infrastruktury výzkumu. V jiné činnosti účtuje ÚMG AV ČR v. v. i. například pronájem konferenčních a jiných prostor pro různá natáčení reklam a filmů. V tomto případě jde typicky o jinou činnost, která není ani vědou a ani výzkumem a je realizována pouze za účelem účelnějšího využití majetku.

Statutárním orgánem ÚMG je ředitel, kterého volí rada instituce na základě výběrového řízení a jmenuje Akademie věd jako zřizovatel. Ředitel rozhoduje ve všech věcech, které nejsou zákonem o VVI svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

Voleným orgánem ÚMG je rada instituce. Zabývá se zejména způsobem řízení ÚMG z procesního pohledu a spolu s ředitelem ÚMG de facto řídí. Volení členové rady instituce jsou navrhováni a voleni výzkumnými pracovníky ÚMG. Rada instituce schvaluje rozpočet a jeho změny, vybrané vnitřní předpisy, výroční zprávu, účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku nebo úhradě ztráty.

Dalším řídicím orgánem ÚMG je dozorčí rada, která vykonává dohled nad činností, hospodařením ÚMG, nad nakládáním s jeho majetkem, vyjadřuje se k rozpočtu a výroční zprávě. Členy dozorčí rady jmenuje Akademie věd tak, aby v ní byli zastoupeni jak zástupci jiných ústavů Akademie věd, tak zaměstnanci ÚMG.

Samostatným útvarům v rámci hospodaření ÚMG je od konce roku 2009 středisko Biocev. Jedná se o samostatný projekt, který byl do 31. 12. 2015 financovaný MŠMT v rámci programu OP VaVpI dotovaného EU. V tomto projektu ÚMG spolu s dalšími pěti ústavu AV ČR a dvěma fakultami Univerzity Karlovy v Praze realizovaly výstavbu biotechnologického a biomedicínského centra ve Vestci. Projekt má z pohledu účetnictví a evidence samostatnou analytickou evidenci dle požadavku na výkaznictví. (Výroční zpráva, 2017)

V roce 2017 měl ÚMG 565 zaměstnanců, přepočtený počet na platné úvazky byl 473.

Tabulka 4: Struktura finančních zdrojů ÚMG v roce 2017 (v tisících Kč)

	investiční celkem	investiční (bez stavebních)	Neinvestiční
Institucionální podpora AV ČR	56 832	38 508	196 254
z toho Biocev	4 054	0	61 646
Účelové prostředky (granty, apod.) ČR	46 969	46 969	333 861
z toho Operační program VVV	46 198	46 198	3 712
z toho Zahraniční granty	770	770	23 823
Smluvní výzkum	0	0	15 152
Průměrná měsíční mzda (za rok 2017)	39 894		

Zdroj: Ústav v číslech, 2018

4.1 Účtování ÚMG

ÚMG účtuje v ekonomickém informačním systému iFIS, který byl vyvinut společností BBM spol. s r.o. na míru českým vysokým školám a pracovištím Akademie věd. Partnerem společnosti BBM spol. s r.o. je Středisko společných činností AV ČR v.v.i., které pro ústavy Akademie věd mimo jiné zajišťuje komunikaci s dodavatelem programu iFIS v případě problémů s programem, centrálně koordinuje požadavky ústavů na rozvoj či úpravy programu a zajišťuje odborná školení pracovníků ústavů. Mzdy ÚMG zpracovává v programu Elanor Global Java Edition (EGJE) od společnosti Elanor spol. s r. o.

Jako nadstavba ekonomického informačního systému iFIS je v ÚMG používán systém VERSO vyvinutý společností DERS spol. s .r.o. Jedná se především o manažerský informační systém, ve kterém zaměstnanci ÚMG v rolích řešitelů grantů sledují čerpání rozpočtu ve struktuře dané poskytovatelem prostředků s detailem až na konkrétní doklad, dále z něj projektoví manažeři tisknou sestavy pro průběžné a závěrečné zprávy při vyúčtování směrem k poskytovatelům prostředků. Ekonomickým pracovníkům systém VERSO poskytuje přehledy čerpání za celý ústav s možností výběru roku, akce a typu akce. ÚMG dále v systému VERSO používá modul pro finanční kontrolu – elektronické schvalování objednávek a faktur a modul pro elektronické schvalování nepřítomností - dovolenek. Samotní zaměstnanci mohou v systému VERSO nahlížet na majetek, který je v majetkové evidenci ÚMG evidovaný na jejich jméno,

kontrolovat stav čerpání své dovolené a prohlížet a tisknout svojí výplatní pásku.

ÚMG musí při účtování vycházet jak ze zákona o účetnictví a vyhlášky č. 504/2002 Sb., zákona o VVI a dalších právních předpisů, tak musí dále respektovat grantové podmínky poskytovatelů dotací, které jsou hlavním zdrojem financování ÚMG.

Účtovou osnovu má ÚMG primárně určenou vyhláškou č. 504/2002, která však vymezuje pouze účtové skupiny, tj. první dvě čísla ze syntetických účtů. Pro ÚMG platí další závazné členění účtové osnovy dané Akademií věd až na úroveň syntetických účtů, v některých případech stanoví i některé povinné analytické členění.

4.2 Organizační členění ÚMG v účetnictví

Z pohledu organizační struktury je ÚMG rozděleno na vědecké skupiny podle konkrétního zaměření výzkumu a na servisní skupiny. Každá skupina má přiřazeno vlastní číslo, které je dále používáno v účtování tzv. nákladové středisko. V centrálním číselníku účetního programu iFIS má ÚMG přiděleno číslo 77.

Číslo nákladového střediska, dále jen „NS“, se skládá z čísla ústavu + č. 10 + č. skupiny. Příklad: nákladové středisko skupiny s číslem 66 bude označeno 771066.

4.2.1 Komplexní položka

Samotné členění na skupiny by v účetnictví ÚMG nebylo dostačující. Další důležitým faktorem je zdroj financování, který je v účetnictví ÚMG určen tzv. komplexní položkou (dále jen „KP“).

Akademie věd ČR v roli zřizovatele stanoví ve své metodice tzv. články, které odpovídají KP, a zdroje. Článek určuje primárně typ poskytovatele, zatímco zdroj určuje původ finančních prostředků z pohledu státního rozpočtu.

Základní struktura článků pro rok 2018:

- Článek 00 - Zahraniční granty, dary a ostatní prostředky rezervního fondu
- Článek 01 - Granty Grantové agentury AV ČR (ukončeno v roce 2013)
- Článek 02 - Programy Nanotechnologie pro společnost (ukončeno v roce 2012)
- Článek 03 - Granty Grantové agentury ČR (§10 zákona č.130/2002 Sb.)
- Článek 04 - Projekty ostatních poskytovatelů (§10 zákona č.130/2002 Sb.)
- Článek 05 - Dotace na činnost (poskytnuté dotace od zřizovatele AV ČR))

- Článek 06 - Program podpory projektů mezinárodní spolupráce AV ČR (ukončeno)
- Článek 07 - Zakázky hlavní činnosti (zdroj úhrady není státní rozpočet)
- Článek 08 - Režijní náklady
- Článek 09 - Podpora výzkumných organizací (poskytnuté dotace od zřizovatele AV ČR)
- Článek 10 - Technologická agentura ČR

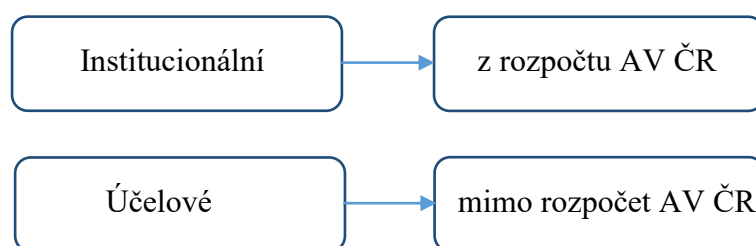
Komplexní položka KP je v účetním programu iFIS čtyřmístná. První dvě pozice jsou pevně dané výše uvedeným členěním, další dvě pozice jsou volitelné a ÚMG jimi dál určuje typ poskytovatele nebo členění prostředků na různé projekty či typ prostředků (investiční a neinvestiční).

Např. KP začínající 03 znamená, že zdroj financování pochází z poskytnuté dotace od GAČR, KP začínající 04 má různé poskytovatele dotací např. MŠMT (0410), MŠMT – investice (0487), Ministerstvo průmyslu a obchodu (0431), Agentura pro zdravotnický výzkum České republiky (0412). Vlastní prostředky mají KP začínající 07.

4.2.2 Zdroje

Jak bylo vysvětleno v kapitole 3.4. teoretické části bakalářské práce, základní členění finančních prostředků je na zdroje institucionální a účelové (mimorozpočtové) prostředky, tj. jakékoliv jiné zdroje.

Obrázek 2: Členění finančních prostředků



Zdroj: Vlastní práce autora

ÚMG pro toto členění zdrojů využívá v účetním programu iFIS tzv. TYP AKCE (dále jen „TA“), který v účetnictví označuje, zda se jedná o hlavní či jinou činnost. Hlavní činnost je dále členěna na prostředky mimorozpočtové a institucionální. ÚMG tedy účtuje o těchto typech akce:

100	hlavní činnost institucionální
120	hlavní činnost mimorozpočtové
320	jiná činnost mimorozpočtové

Každé poskytnuté dotaci ÚMG dále přiřazuje jedinečné číselné označení, tzv. úkol. V účetním programu iFIS je úkol označený jako „AKCE“. Číselné označení se skládá z čísla nákladové střediska (skupiny) a dalšího členění podle čísla grantové smlouvy nebo typu prostředků. Na tento úkol jsou účtovány veškeré účetní pohyby a následně je úkol důležitý pro vykazování čerpání dotace a pro vykazování v rámci průběžných a závěrečných zpráv zasílaných jednotlivým poskytovatelům.

Výše uvedené členění zdrojů je naprosto zásadní pro evidenci nákladů a výnosů ÚMG. Každý náklad a výnos musí zapadnout do struktury:

- činnost (typ akce)
- článek (komplexní položka - KP)
- nákladové středisko (číslo skupiny)
- projekt (úkol)

Níže je uvedeno několik příkladů vnitřní organizace úkolů ÚMG nastavených za účelem přesného rozlišení nákladů a výnosů:

Tabulka 5: Příklady vnitřní organizace úkolů ÚMG

Účetní případ	Činnost (typ akce - TA)	Článek (komplexní položka - KP)	Evidenční středisko (skupina)	Projekt	Úkol (AKCE)
Přijatá dotace na projekt H2020 financovaný Evropskou výzkumnou radou (ERC)	120 Hlavní činnost mimorozpočtová	0001 Granty EU	771028	H2020 ERC	285710
Přijatá dotace od GA ČR	120 Hlavní činnost mimorozpočtová	0311 GA ČR - řešitel	771010	GAČR 18-12345S	100180
Přijatá dotace od MPO (ÚMG v roli spoluřešitele)	120 Hlavní činnost mimorozpočtová	0431 MPO - spoluřešitel	771032	MPO Trio 2018 FV12345	320765
Přijatá dotace od KAV na projekt Mobility Plus	100 Hlavní činnost institucionální	0510 Příspěvek na činnost	771055	KAV 2018 Mobility Plus	550458
Mzdy technicko-hospodářských pracovníků	100 Hlavní činnost institucionální	0902 Podpora VO institucionální	771051	Mzdy 2018 THP	510910

Nájem konferenčních prostor komerčním subjektům	320 Jiná činnost mimorozpočtová	0701 Zakázky hlavní činnosti	771047	Nájmy konferenčních sálů	474441
---	---------------------------------	------------------------------	--------	--------------------------	--------

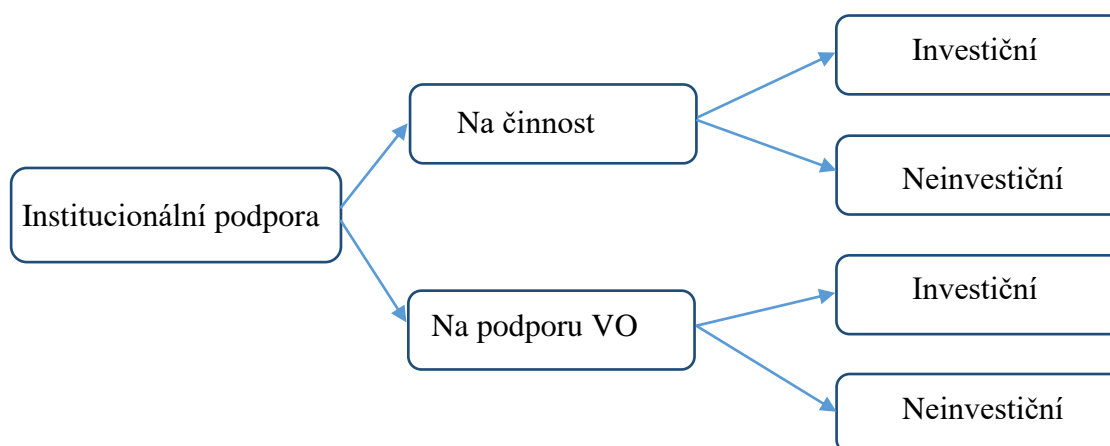
Zdroj: Vlastní práce autora

Z výše uvedeného členění je účetnictví definována celá **účetní věta**, která se skládá z **NS/TA/akce/KP** a vše je provázáno do jednotlivých rozpočtů, aby bylo možné uceleně sledovat čerpání dotace.

4.3 Účtování dotací poskytnutých zřizovatelem AV ČR

Akademie věd poskytuje ÚMG institucionální dotaci buďto na činnost (článek 05) nebo na podporu výzkumných organizací (článek 09). Obě tyto dotace se ještě dál rozdělují na dotace investiční a neinvestiční (provozní).

Obrázek 3: Členění institucionálních dotací



Zdroj: Vlastní práce autora

Na rozdíl od příspěvkových organizací, kterým vyhláška č. 410/2009 Sb. určuje, že dotaci od zřizovatele vypořádávají jako zálohu a následně vyúčtování, AV ČR jako zřizovatel účtuje poskytnutou provozní dotaci přímo do nákladů, tzn. že i ÚMG účtuje dotaci přímo do výnosů.

Pro každou přijatou platbu od AV ČR proto musí být účtováno o předpisu 346 – nároky na dotace - na Má dáti a 691 - dotace na provoz - Dal a o úhradě 221 - bankovní účet - Má dáti, 346 Dal. Pokud nejsou prostředky v průběhu roku spotřebovány, musí být fyzicky vráceny na depozitní účet AV ČR. I v tomto případě je nutné účtovat předpis na účet 691 mínusem na

stranu Dal (mínusem z důvodů konsolidace), a na účet 346 - vratka neinvestiční dotace - na stranu Dal a dále úhradu na účet 346 na stranu Má dáti a 221 - bankovní účet - na stranu Dal.

ÚMG však nemusí vracet všechny nespotřebované prostředky. Akademie věd umožňuje převést maximálně 5 % poskytnutých neinvestičních prostředků do fondu účelově určených prostředků, dále jen „FÚUP“, a čerpat je až v následujícím rozpočtovém roce. Při převodu finančních prostředků do FÚUP je účtováno 5493 - tvorba FÚUP - na Má dáti a 91531 - FÚUP neinvestiční - na Dal.

Pokud je však dotace v daném roce poskytnuta na nějaký konkrétní účel, v ÚMG např. provozní a osobní projektu BIOCEV, pak není možné tvořit FÚUP žádný a prostředky musí být buďto spotřebovány nebo vráceny.

Neinvestiční dotaci Akademie věd poskytuje především na údržbu, nájem, opravy, mezinárodní spolupráci, na neuznatelné náklady v projektech EU a operačních programech, a na ostatní provozní výdaje.

Investiční dotaci Akademie věd poskytuje na stavební investice, pořízení přístrojů, reprodukci majetku a ostatní kapitálové výdaje. Přijetí investiční dotace je účtováno na účet 346 - nároky na dotace - na stranu Má dáti a 916 - Fond reprodukce majetku - na stranu Dal, a úhrada 221 - bankovní účet - na stranu Má dáti a 346 na stranu Dal. Při čerpání investiční dotace se účtuje 916 - Fond reprodukce majetku na stranu Má dáti a 901 - Vlastní jmění na stranu Dal, a to na základě faktury či smlouvy.

Zde je zásadní rozdíl oproti účtování podnikatelských subjektů účtujících podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., kde je nutno cenu dlouhodobého majetku snížit o poskytnutou dotaci (346/041,2) a majetek zařadit v ceně bez dotace.

Ani investiční prostředky poskytnuté od AV ČR pro daný rok nemusí ÚMG spotřebovat v plné výši. Stejně jako u neinvestičních prostředků umožňuje AV ČR převod maximálně 5 % investičních prostředků do fondu účelově určených prostředků. Při převodu investičních prostředků do FÚUP je účtováno 916 - Fond reprodukce majetku - na stranu Má dáti a 91532 – FÚUP investiční - na stranu Dal.

Nespotřebované investiční prostředky nad rámec FÚUP musí ÚMG stejně jako v případě neinvestičních prostředků fyzicky vrátit na účet AV ČR. Vrácení prostředků je účtováno

předpisem 916 - Fond reprodukce majetku na stranu Má dáti a 346 - vratka investiční dotace - na stranu Dal, a úhradu 346 na stranu Má dáti a 221 - bankovní účet - na stranu Dal.

4.4 Účtování neinvestiční dotace od jiných poskytovatelů

Podstatnou část finančních prostředků ÚMG tvoří kromě dotace od Akademie věd také dotace od jiných poskytovatelů, např. GA ČR, TA ČR, ministerstva ČR a kraje ČR. Pro dotace od jiných poskytovatelů ÚMG v okamžiku přijetí rozhodnutí o poskytnutí dotace vytvoří v účetním programu iFIS rozpočet v přesném členění poskytnutých prostředků dle pravidel poskytovatele.

Rozpočet zpravidla obsahuje tyto položky:

- materiální náklady
- cestovní náklady
- náklady na ostatní služby a nemateriálové náklady
- doplňkové (režijní) náklady
- ostatní provozní náklady celkem (součet výše uvedených položek)
- mzdy – platy
- mzdy – odměny
- mzdy – ostatní osobní náklady
- sociální a zdravotní pojištění a příspěvek do sociálního fondu
- osobní náklady celkem (součet výše uvedených osobních nákladů)
- fond účelově určených prostředků (FÚUP)
- náklady celkem

Účtování těchto dotací v ÚMG bude názorně vysvětleno na příkladu účtování dotace poskytnuté Grantovou agenturou ČR (GA ČR). Stejné postupy účtování jsou platné i pro dotace TAČR, ministerstva ČR a kraje ČR, vždy však záleží na konkrétních grantových pravidlech uvedených ve smlouvě o poskytnutí dotace.

Grant GA ČR je evidován na vědeckou skupinu 66, tj. NS 771066, jedná se o mimorozpočtové prostředky tj. TA 120, akce 660112, kde je uveden název a registrační č. grantové smlouvy, zdroj financování GAČR tj. KP 0310.

Výše uvedeným postupem je definována celá účetní věta, na kterou bude účtováno po celou

dobu trvání grantu.

4.4.1 Účtování přijetí dotace

Poskytnutá dotace pro rok 2018 např. ve výši 500.000 Kč bude účtována z důvodu konsolidace nejprve jako předpis zálohy na dotaci, tj. účet 221 - bankovní účet - na stranu Má dáti a 3471 - přijatá záloha na neinvestiční dotaci - na stranu Dal.

Dále je k této záloze v plné výši účtováno o dohadné položce aktivní zápisem na účet 388 – dohadné položky aktivní - dotace na stranu Má dáti a 691 - neinvestiční dotace na Dal s účetní větou 771066/120/660112/0310. Při tomto účtování je předpokládáno úplné vyčerpání poskytnutých finančních prostředků.

4.4.2 Nákup spotřebního materiálu

Za účelem plnění výzkumného projektu, na který byla poskytnuta dotace, byly v souladu s grantovými pravidly nakoupeny např. chemikálie. Celý proces nákupu začíná na ÚMG vytvořením objednávky v systému VERSO, kterou v souladu s vnitřními směrnicí ÚMG o finanční kontrole musí schválit příkazce operace a správce rozpočtu. Příkazce operace schvaluje věcnou správnost a dodržení kritérií hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti nákupu, správce rozpočtu svým souhlasem potvrzuje dodržování rozpočtových pravidel a kontrolu finančního dopadu na daný projekt (dotaci). Následně po schválení je objednávka odeslána dodavateli.

Vlastní dodávka materiálu přijde fyzicky na ÚMG včetně dodacího listu a daňového dokladu. Daňový doklad - faktura je v tomto okamžiku evidována v účetním programu iFIS a odeslána do schvalovacího procesu ke schválení příkazce operace, správcem rozpočtu a hlavní účetní. Následně po schválení je možné provést samotné zaúčtování daňového dokladu:

Účet 501 - spotřební materiál - na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310 a účet 321 - dodavatelé - na stranu Dal.

4.4.3 Náklady na cestovné

V rámci výzkumného projektu se vědecký pracovník účastní např. vědecké konference v Německu. Náklady na cestovné jako je letenka, ubytování, konferenční poplatek jsou uznatelnými náklady projektu, tedy následně po schválení dokladů bude účtováno následovně:

Účet 512 - cestovné – na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na stranu Dal účet 333 – závazky za zaměstnanci.

Konferenční poplatky budou účtovány na účet 5185 – konferenční poplatky – na Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na stranu dal účet 333 – závazky za zaměstnanci.

4.4.4 Publikační náklady

V pravidlech poskytovatele dotace je např. uvedena povinnost publikovat výzkumnou práci. Publikační poplatek je na základě předem schválené faktury – daňového dokladu účtován na účet 5189 - ostatní služby - na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na účet 321 – dodavatelé – na stranu Dal.

4.4.5 Osobní náklady

Osobní náklady jsou v ÚMG účtovány ve mzdovém systému EGJE a dle jednotlivých účetních vět jsou před výplatním termínem exportovány v analytickém členění do účetního systému iFIS. Osobní náklady jsou generovány na osoby, ve výši stanovené v pravidlech smlouvy o poskytnutí dotace a je o nich účtováno následovně:

Hrubé mzdy – na účet 521 v analytickém členění na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310 a na účet 331 - zaměstnanci - na stranu Dal.

Odměny - na účet 521 v analytickém členění na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na účet 331 - zaměstnanci - na stranu Dal.

Ostatní osobní náklady – na účet 521 v analytickém členění na stranu Má dát s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na účet 331 – zaměstnanci – na stranu Dal.

Sociální a zdravotní pojištění – na účet 524 MD v analytickém členění s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na účet 336 – zdravotní a sociální pojištění – na stranu Dal

Příděl do sociálního fondu ve výši 2 % hrubých mezd na účet 527 – zákonné sociální náklady - na stranu Má dáti v analytickém členění s účetní větou 771066/120/66011/0310, a na účet 912 – sociální fond – na stranu Dal.

4.4.6 Vypořádání dotace – tvorba FÚUP

V případě, že k 31. 12. 2018 nebude dotace plně vyčerpána, a výše zbylých prostředků nepřesáhne 5 % z poskytnuté dotace, je možno účtovat tvorbu FÚUP - fondu účelově určených prostředků. Možnost tvořit FÚUP je vždy uvedena v pravidlech poskytovatele dotace, není možno jej tvořit v posledním roce trvání projektu (grantu) a je o něm účtováno následovně:

Účet 549 - tvorba FÚUP - v analytickém členění na stranu Má dáti s účetní větou 771066/120/66011/0310 a účet 915 – FÚUP - v analytickém členění na stranu Dal. Čerpání FÚUP bude v následujícím roce účtováno na účet 915 - FÚUP - v analytickém členění na stranu Má dáti a do výnosů na účet 648 - zúčtování FÚUP - v analytickém členění na stranu Dal.

4.4.7 Vypořádání dotace – vrácení prostředků

Nevyčerpané prostředky u dotace (grantu), který bude v daném roce ukončen, nebo prostředky nad rámec 5% tvorby FÚUP musí ÚMG fyzicky vrátit na bankovní účet poskytovatele dotace.

O vrácení nevyčerpané zálohy na dotaci bude účtováno na účet 3471 - přijatá záloha na neinvestiční dotaci - na stranu Má dáti a na účet 221 - bankovní účet - na stranu Dal.

Zároveň je účtováno snížení dohadné položky, zápisem na účet 388 - dohadné položky aktivní - dotace na stranu Dal a na účet 691 - neinvestiční dotace mínusem na stranu Dal s účetní větou 771066/120/66011/0310. Se záporným znaménkem na stranu Dal je účtováno z důvodu vykázování v rámci konsolidace.

4.5 Účtování investiční dotace od jiných poskytovatelů

Investiční dotace je poskytována za účelem pořízení investice. Problematika účtování investiční dotace v ÚMG bude názorně vysvětlena na Operačním programu Výzkum, Vývoj a Vzdělávání, dále jen „OP VVV“, poskytnutého ÚMG z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím poskytovatele Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, dále jen „MŠMT“.

4.5.1 Podmínky poskytovatele dotace

Dotace OP VVV byla ÚMG poskytnuta na základě výzvy MŠMT, do které ÚMG podalo žádost, a dotace mu byla schválena.

Jedná se o dotaci, která je poskytována zálohově. Monitorovací období je od srpna 2018 do srpna 2019, proto je velký důraz kladen na správné účtování dohadných položek k zaúčtování dotace 388 – dohadné položky aktivní na stranu Má dáti a účet 691 – dotace neinvestiční nebo účet 916 – dotace investiční na stranu Dal.

V podmínkách poskytnuté dotace projektu OP VVV je povinnost 5% spoluúčasti ÚMG, tzv. kofinancování. V rámci tohoto projektu jsou ÚMG poskytovány jak neinvestiční, tak investiční prostředky, a to formou záloh na dotaci.

Účtování finančních prostředků dotace je pomocí účetních vět rozdělováno dle podmínek poskytovatele na investiční a neinvestiční, přímé a nepřímé a navíc ještě nezpůsobilé náklady.

Přímé náklady souvisí přímo s realizací projektu a jsou nevyhnutné k dosažení cílů a naplnění indikátorů projektu. Jedná se např. o mzdy vědeckých pracovníků podílejících se na projektu, nákup investic, materiálu a služeb potřebných pro projekt, cestovné výdaje na zahraniční cesty.

Nepřímé náklady nesouvisí přímo s projektem, ale jsou důležité pro zabezpečení hladkého chodu projektu, např. administrativní podpora, tj. osobní náklady projektového manažera, účetních, právníků při zpracování veřejné zakázky, apod., dále nákup materiálu a služeb, který nelze přiřadit výhradně k projektu, např. kancelářské potřeby, počítačové vybavení, apod.

Nezpůsobilé náklady jsou především ty, které nejsou obsaženy v platném rozpočtu projektu, např. je-li nákup investice realizován za vyšší cenu než bylo plánováno v rozpočtu. Částka nad rámec schváleného rozpočtu je pro projekt nezpůsobilým nákladem.

4.5.2 Účtování pořízení hmotného majetku – investice

Projekt OP VVV je evidován na vědeckou skupinu 83, tj. NS 771083, jedná se o mimorozpočtové prostředky tj. TA 120, akce 830439, kde je uveden název a registrační č. projektu, zdroj financování MŠMT, tj. KP 0487. Tímto postupem je definována celá účetní věta 771083/120/830439/0487, na kterou jsou účtovány způsobilé náklady po celou dobu trvání projektu.

Spoluúčast ve výši 5 % a nezpůsobilé náklady jsou financovány z vlastních prostředků ÚMG. Účetní věta pro tyto prostředky se bude lišit v AKCI 839539 a ve zdroji financování - vlastní prostředky ze zakázky hlavní činnosti, tj. KP 0781. Tímto postupem je definována celá účetní věta 771083/120/839439/0781, na kterou jsou účtovány nezpůsobilé náklady a spoluúčast

ÚMG po celou dobu trvání projektu.

Neinvestiční náklady projektu OP VVV budou účtovány stejným způsobem jako u příkladu v kapitole 4.5.1 na projektu GAČR, jen s tím rozdílem, že bude rozúčtována výše 5% kofinancování na jiné účetní větě.

Při účtování pořízení investice je nezbytné vycházet z částky, která byla na její pořízení schválena v daném rozpočtu schváleném poskytovatelem. Například pro pořízení přístroje - zobrazovacího systému pro hmotnostní spektrometrii vybaveného laserem - byla v rozpočtu schválena částka 18 000 000 Kč. V rámci výběrového řízení bylo však pořízení přístroje vysoutěženo za cenu 19 000 000 Kč. ÚMG musí v tomto případě použít vlastní finanční prostředky jak na kofinancování ve výši 5 % z částky 18 000 000 Kč, tak na pokrytí nezpůsobilého nákladu ve výši 1 000 000 Kč, který tvoří rozdíl mezi cenou schválenou v rozpočtu a cenou, za kterou bude přístroj pořízen na základě výsledku veřejné zakázky.

Na základě výše uvedeného a na základě faktury - daňového dokladu - bude účtováno následujícím způsobem:

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 17 100 000 Kč (bez 5% kofinancování), účetní věta 771083/120/830439/**0487**.

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 900 000 Kč (5% kofinancování), účetní věta 771083/120/839439/**0781**

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 1 000 000 Kč (nezpůsobilé náklady), účetní věta 771083/120/839539/**0781**.

Na účet 321 - dodavatelé - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 19.000.000 Kč (celková výše), bez účetní věty.

Dále bude účtováno o čerpání fondu reprodukce majetku (dále jen FRM) z dotace souvztažně s vlastním jmění, a to následujícím způsobem:

Na účet 916 - FRM v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 17 100 000 Kč (bez 5% kofinancování), účetní věta 771083/120/830439/**0487**.

Na účet 916 - FRM v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 900 000 Kč (5% kofinancování), účetní věta 771083/120/839439/**0781**.

Na účet 916 - FRM v analytickém členění na stranu Má dáti částka ve výši 1 000 000 Kč (nezpůsobilé náklady), účetní věta 771083/120/839539/**0781**.

Na účet 901 - vlastní jmění - dotace v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 17.100.000 Kč (bez 5% kofinancování), bez účetní věty.

Na účet 901 - vlastní jmění - vl. zdroje v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 900.000 Kč (5% kofinancování), bez účetní věty.

Na účet 901 - vlastní jmění - vl. zdroje v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 1.000.000 Kč (nezpůsobilé náklady), bez účetní věty.

Pro doložení čerpání prostředků jsou nutné pouze účty 042 a 916, z tohoto důvodu není potřeba účtovat o účetní větě na účtu 321 a 901.

4.5.3 Zařazení majetku do užívání

Při uvedení přístroje do provozu je účtováno o zařazení majetku včetně poskytnuté dotace následujícím způsobem:

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 17 100 000 Kč (bez 5% kofinancování), účetní věta 771083/120/830439/**0487**.

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 900 000 Kč (5% kofinancování), účetní věta 771083/120/839439/**0781**.

Na účet 042 - pořízení hmotného majetku - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši 1 000 000 Kč (nezpůsobilé náklady), účetní věta 771083/120/839539/**0781**.

Na účet 022 – samostatné movité věci - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši 17 100 000 Kč (bez 5% kofinancování), bez účetní věty.

Na účet 022 – samostatné movité věci - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši 900 000 Kč (5% kofinancování) + 1 000 000 Kč (nezpůsobilé náklady), bez účetní věty.

4.5.4 Účtování odpisů

Při odepisování majetku ÚMG postupuje podle Vnitřní směrnice o evidenci, zařazování, vyřazování, účtování a odpisování majetku a o odpisovém plánu dlouhodobého majetku, která

říká, že „Po zařídění dlouhodobého majetku podle SKP / CPA do odpisových skupin se k jednotlivému inventárnímu číslu automaticky přiřadí předem zvolená sazba odpisů pro tuto kategorii majetku v odpisovém plánu.

Výjimka z odpisování podle odpisového plánu může být stanovena u majetku, jehož životnost je spojena např. s množstvím vyrobených kusů (např. rozmnožovací stroj - max. počet kopií), nebo má pro odlišně zvolený způsob odpisování účetní jednotka jiný důvod, např. jinou dobu použitelnosti. V těchto případech lze oprávky, resp. odpisy, vyjádřit ve vztahu k stanovenému výkonu, případně k době upotřebitelnosti daného majetku. Výše odpisů za účetní období je potom určena výší odpisů za jednotku výkonu a počtem výkonů, resp. časovým rozsahem upotřebitelnosti majetku.“ (Vnitřní směrnice ÚMG, 2018)

Údaje o zvoleném způsobu odpisování, hodnotě měsíčního odpisu, hodnotě odpisů celkem a zůstatková hodnotě vede ÚMG na jednotlivých kartách dlouhodobého majetku vedených v účetním programu iFIS.

Pro pokračování v příkladu majetku pořízeného v projektu OP VVV je stanovena výše odpisů 10 % a rovnoměrné odepisování. Majetek pořízený z dotace není možno daňově odepisovat, ale majetek pořízený z vlastních zdrojů je možné daňově odepisovat. Proto jsou pro výše uvedený příklad daňové odpisy počítány z částky 900 000 Kč (5% kofinancování) a z částky 1 000 000 Kč (nezpůsobilé náklady). Účtováno bude o účetních odpisech následujícím způsobem:

Účet 901 - vlastní jmění - dotace - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši účetních odpisů z dotace, a to s IČ poskytovatele dotace.

Účet 649 - odpisy z dotace - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši účetních odpisů z dotace, a to s IČ poskytovatele dotace.

Účet 901 - vlastní jmění - vl. zdroje - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši účetních odpisů z vlastních zdrojů, a to bez IČ.

Účet 916 - fond reprodukce majetku - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši účetních odpisů z vlastních zdrojů, a to bez IČ.

Účet 551 - odpisy vlastní zdroje - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši účetních odpisů z vlastních zdrojů.

Účet 551 - odpisy dotace - v analytickém členění na stranu Má dáti částku ve výši účetních odpisů z dotace s IČ poskytovatele dotace.

Účet 082 - oprávky k samostatným movitým věcem - v analytickém členění na stranu Dal částku ve výši celé výše účetních odpisů.

Fond reprodukce majetku musí být vždy krytý peněžními prostředky. V případě, že by ÚMG k 31.12. daného roku nemělo možnost krýt finančními prostředky výši vlastních odpisů zaúčtovaných na účtu 916 - FRM - Dal, pak musí být tyto odpisy přeúčtovány následovně:

Účet 916 - FRM - mínusem na stranu Dal, a to z důvodů zachování obrátů na straně Dal u zdrojů financování, a na účet 649 - odpisy z dotace (výnosy) na stranu Dal.

4.6 Účtování vlastního jmění a fondů

4.6.1 Účtování vlastního jmění

ÚMG na účet 901 - vlastní jmění - účtuje:

- pořízení dlouhodobého majetku
- odpisy
- bezúplatně převzatý dlouhodobý majetku
- nově zjištěný, dosud nezaúčtovaný neodepisovaný dlouhodobý majetek,

ÚMG účet 901 dál analyticky člení na:

- 9010000 - vlastní jmění - dotace
- 9010001 - vlastní jmění - vlastní zdroje

ÚMG musí pravidelně kontrolovat celý investiční okruh, tedy to, že všechny účty proúčtovány správně, tedy účet 901 - vlastní jmění - zůstatek na straně Dal musí být roven majetku v aktivech, tj. zůstatkům účtů dlouhodobého majetku na straně Má dáti.

Postup při provádění kontroly investičního okruhu v účetním programu iFIS je znázorněn na obrázku 4.

Obrázek 4: Kontrola investičního okruhu

Č.ř.	Ozn	Rozpočtová položka	Plán. rozpočet	Čerpání	Zůstatek	%Čerp.	Zaúčt. min.	Zaúčt. akt.	Nezaúčtováno	Hepř.kont.	Objednáno
1		kontrola investičního okruhu	0.00	0.00	0.00	0.000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2		901 Vlastní jmění	0.00	-2 375 956 166.01	2 375 956 166.01	0.000	-2 375 599 428.34	0.00	0.00	-356 737.67	0.00
3		Majetek + Oprávky celkem	0.00	2 375 956 166.01	-2 375 956 166.01	0.000	2 375 599 428.34	0.00	0.00	356 737.67	0.00
4		Majetek celkem	0.00	3 475 786 339.04	-3 475 786 339.04	0.000	3 475 719 316.37	0.00	0.00	67 022.67	0.00
5		013 Software	0.00	14 845 760.38	-14 845 760.38	0.000	14 845 760.38	0.00	0.00	0.00	0.00
6		021 Budovy, stavby	0.00	1 788 052 685.62	-1 788 052 685.62	0.000	1 788 037 281.36	0.00	0.00	15 404.26	0.00
7		022 Zařízení, přístroje, dop.	0.00	1 575 610 716.74	-1 575 610 716.74	0.000	1 575 314 583.62	0.00	0.00	296 133.12	0.00
8		031 Pozemky	0.00	97 128 903.44	-97 128 903.44	0.000	97 128 903.44	0.00	0.00	0.00	0.00
9		041 Pořízení majetku	0.00	0.00	0.00	0.000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
10		042 Pořízení majetku	0.00	45 391.61	-45 391.61	0.000	289 906.32	0.00	0.00	-244 514.71	0.00
11		052 Zálohy majetku	0.00	0.00	0.00	0.000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12		069 Finanční majetek	0.00	102 881.25	-102 881.25	0.000	102 881.25	0.00	0.00	0.00	0.00
13		Oprávky celkem	0.00	-1 099 630 173.03	1 099 630 173.03	0.000	-1 100 119 888.03	0.00	0.00	289 715.00	0.00
14		073 Oprávky k software	0.00	-9 140 881.38	9 140 881.38	0.000	-9 140 881.38	0.00	0.00	0.00	0.00
15		081 Oprávky k budovám, s	0.00	-247 008 212.32	247 008 212.32	0.000	-247 008 212.32	0.00	0.00	0.00	0.00
16		082 Oprávky k přístrojům	0.00	-843 681 079.33	843 681 079.33	0.000	-843 970 794.33	0.00	0.00	289 715.00	0.00

Zdroj: ÚMG, 2018

4.6.2 Účtování fondu reprodukce majetku

ÚMG povinně tvoří fond reprodukce majetku (FRM) z finančních prostředků přímo související s majetkem, tedy z odpisů, výnosů z prodeje majetku, z dotací a darů poskytnutých za účelem pořízení a technického zhodnocení majetku.

Praktické účtování na účet 916 - FRM byl demonstrováno na příkladu v kapitole 4.3. a 4.5.

ÚMG okruh FRM pravidelně kontroluje na účtech:

- 916 - FRM na straně Má dáti (čerpání fondu) proti účtu 041 nebo 042 - pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.
- 916 - FRM na straně Dal (přijata dotace) proti účtu 346 - poskytnuté dotace.
- 916 - FRM z odpisů na straně Dal proti účtu 551 - účetní odpisy z vlastních zdrojů.

Kladný zůstatek na účtu 916 - FRM na straně Dal znamená, že poskytnutá investiční dotace

v daném roce není dosud vyčerpána. Je-li tento zůstatek kladný i k datu 31. 12. daného roku, bude ÚMG tvořit FÚUP do výše 5 % z poskytnuté investiční dotace nebo musí nevyčerpanou dotace vrátit poskytovateli.

4.6.3 Účtování rezervního fondu

ÚMG účtuje do rezervního fondu pouze zisk běžného účetního období po zdanění, a to na základě odsouhlasení rady ÚMG. Účtováno je následujícím způsobem:

Na účet 931 - výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení - na stranu Má dáti a účet 914 - rezervní fond - na stranu Dal.

ÚMG v posledních třech letech z rezervního fondu nečerpalo.

4.6.4 Účtování fondu účelově určených prostředků

Do fondu účelově určených prostředků se převádí prostředky z poskytnutých dotací, které nebyly spotřebovány v daném rozpočtovém roce, maximálně však do výše 5 %. V posledním roce trvání grantu není možné tvořit FÚUP a je nutné nevyčerpané prostředky vrátit. Podmínky převodu nespotřebovaných prostředků do fondu účelově určených prostředků určuje poskytovatel dotace.

Tvorba FÚUP z poskytnuté dotace je účtována na účet 549 - tvorba FÚUP - na stranu Má dáti a na účet 915 - FÚUP - na stranu Dal.

Čerpání FÚUP v následujícím roce ve výši skutečně fakturované částky bude v následujícím roce účtováno na účet 915 - FÚUP - na stranu Má dáti a na účet 648 - zúčtování FÚUP - na stranu Dal.

Dále jsou zdrojem FÚUP účelově určené peněžní dary s výjimkou darů určených na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku. Poskytnutí peněžního datu je účtováno na účet 221 - bankovní účet - na stranu Má dáti a na účet 915 - FÚUP - na stranu Dal. Použití finančního daru bude účtováno na účet 915 - FÚUP - na stranu Má dáti a na účet 648 - zúčtování fondů - na stranu Dal.

Zdrojem FÚUP jsou v ÚMG také prostředky ze zahraničí. Většinou se jedná o prostředky poskytnuté na více než jeden rok, tzv. poskytnuté předem a použití se vykazuje v jednotlivých

monitorovacích zprávách. V takovém případě je o nich účtováno následujícím způsobem:

Předpis na poskytnutou zahraniční dotaci na účet 346 - dotace - na stranu Má dáti a na účet 915 - FÚUP - na stranu Dal.

Zúčtování při použití zahraniční dotace bude účtováno na účet 915 - FÚUP - na stranu Má dáti a na účet 691 - dotace - na stranu Dal.

Převod části dotace do FÚUP je ÚMG je povinen písemně oznámit jejich poskytovateli. U Akademie věd ČR tak činí ve formuláři „Skutečnost za rok“ u ostatních poskytovatelů (GAČR, TAČR, MŠMT....) je tato skutečnost uvedena ve finančním vypořádání za rok. Takto převedené prostředky smí ÚMG použít pouze k účelu, ke kterému mu byly poskytnuty.

4.6.5 Účtování sociálního fondu

ÚMG do sociálního fondu, dále jen „SF“, převádí 2 % z hrubých mezd, a účtuje o tom následujícím způsobem:

Účet 527 - přiděl do SF - na stranu Má dáti a účet 912 - SF - na stranu Dal.

V roce 2017 rozhodla Rada ÚMG o částečném přidělu ze zisku roku 2016 do sociálního fondu. V tomto případě bylo účtováno:

Účet 931 - výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení - na stranu Má dáti a účet 912 - SF - na stranu Dal.

ÚMG dle interních pravidel pro hospodaření s fondy užívá sociální fond na:

- příspěvek na stravování
účtováno na účet 912 - SF - na stranu Má dáti a účet 648 - čerpání SF a zároveň na účet 527 - příspěvek na stravování - na stranu Má dáti a účet 212 - ceniny - na stranu Dal.
- kulturu, tělovýchovu a sport ve formě poukázek Multiticket
účtováno na účet 912 - SF - na stranu Má dáti a účet 648 - čerpání SF a zároveň na účet 527 - příspěvek na kulturu a sport - na stranu Má dáti a účet 212 - ceniny - na stranu Dal
- úhradu části příspěvku na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření
účtováno na účet 912 - SF - na stranu Má dáti a účet 648 - čerpání SF a zároveň na účet 527 - příspěvek do PF ze SF - na stranu Má dáti a účet 379 - penzijní připojištění na

stranu Dal.

ÚMG má prostředky sociálního fondu uloženy na samostatném bankovním účtu tak, jak je dáno §3 vyhlášky č.114/2002 Sb.

4.7 Kalendář pro ekonomické odbory VVI

Ekonomický odbor ÚMG má povinnost vyplňovat celou řadu výkazů. Ty nejpodstatnější z nich jsou uvedeny v následujícím přehledu a mohou být uceleným přehledem pro ostatní VVI.

Povinnosti jsou rozděleny na:

- Daňové povinnosti vůči státu
- Ostatní výkazy požadované zákonem
- Povinnosti vůči zřizovateli AV ČR
- Povinnosti vůči ostatním poskytovatelům dotací
- Statistické výkazy

4.7.1 Daňové povinnosti vůči státu

Daňové povinnosti vůči státu jsou uvedeny v příslušných daňových zákonech a zpravidla jsou buďto měsíční, čtvrtletní nebo ostatní pravidelné termíny:

Měsíční:

20. den v měsíci	měsíční odvod úhrnu sražených záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za zaměstnance
25. den v měsíci	daňové přiznání k dani z přidané hodnoty včetně souhrnného a kontrolního hlášení
25. den v měsíci	spotřební daň

Čtvrtletní:

15. den v měsíci	zálohy na silniční daň
15. den v měsíci	záloha na daň z příjmů (v případě čtvrtletních plátců)

Ostatní pravidelné termíny:

do 31. ledna	daňové přiznání k dani silniční
--------------	---------------------------------

do 31. ledna	daňové přiznání k dani z nemovitých věcí
do 31. května	splatnost daně z nemovitých věcí
do 30. června	podání přiznání k dani z příjmů právnických osob a úhrada daně za předchozí kalendářní rok

4.7.2 Ostatní výkazy požadované zákonem

Z jiných než daňových zákonů vyplývají pro VVI další povinnosti odevzdávání výkazů a případné související placení odvodů:

do 15. února	oznámit Krajské pobočce Úřadu práce ČR plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně způsobů plnění, za předchozí kalendářní rok
do 30. června	zveřejnit auditovanou účetní závěrku a výroční zprávu schválenou radou instituce a dozorčí radou
do 31. července	odeslat Pomocný konsolidační přehled za předchozí kalendářní rok do Centrálního systému účetních informací státu (vyhláška č. 312/2014 Sb.)
do 15. dne měsíce	odeslat Přehled peněžních příjmů a výdajů ze předchozí kalendářní měsíc do Centrálního systému účetních informací státu (zákon č. 25/2017 Sb.)

4.7.3 Povinnosti vůči zřizovateli AV ČR

Akademie věd ČR v roli zřizovatele požaduje po VVI během roku několik výkazů a sestav za účelem nejruznějších přehledů, přípravy podkladů pro sestavování rozpočtu nebo řádného ukončení hospodaření daného roku a pro zpracování závěrečného účtu kapitoly Akademie věd ČR.

do 25. ledna	odevzdat tabulku Skutečnost - Náklady a výnosy za předchozí kalendářní rok včetně prostředků převáděných do FÚUP
do 31. května	podat návrh na stavební akci nebo záměr realizovat stavební akci velkého rozsahu v následujícím roce
do 31. května	podat zprávu o stavební akci realizovanou v předchozím roce
do 31. května	podat návrh na přístrojové vybavení s cenou do 8 mil. Kč (včetně DPH)

a na nákladné přístrojové vybavení s cenou nad 8 mil. Kč (včetně DPH) pro následující kalendářní rok

- do 31. července odevzdat sestavu C01 „Vyplacené prostředky podle kategorií“
- do 31. srpna aktualizovat majetek na <https://nemovitosti.avcr.cz>, takto evidovaná data slouží jako podklad pro rozdělování dotací na reprodukci majetku a příspěvku na nájemné

4.7.4 Povinnosti vůči ostatním poskytovatelům dotací

Povinnosti vůči ostatním poskytovatelům dotací jsou zpravidla upraveny ve smlouvě s poskytovatelem. Některé pravidelně se opakující termíny jsou shodné, například:

do 30 dnů po ukončení projektu	závěrečná zpráva projektu	GAČR, MZdravot., MŠMT, TAČR (některé programy), MZeměděl., MPO
do 15. ledna	dílčí zpráva projektu	GAČR, TAČR, MPO
do 31. ledna	dílčí zpráva projektu	MZdravot., MŠMT
do 15. února	finanční vypořádání dotace za předchozí kalendářní rok (příjemce dotace vykazuje i za partnery)	všichni poskytovatelé (GAČR, TAČR, MZdravot., MŠMT, MZeměděl.)
do 31. července	výpočet podílu hospodářské činnosti na celkové kapacitě daného subjektu (relevant entity) za předcházející kalendářní rok	MŠMT

Termíny výzev k podání žádostí o grant má každý poskytovatel dotaci jiné, je třeba je pravidelně hlídat na webových stránkách poskytovatelů.

4.7.5 Statistické výkazy

Další z povinností VVI je pravidelné vyplňování výkazů pro Český statistický úřad. Výkazy jsou součástí programu statistických zjišťování, který je každoročně stanoven vyhláškou. Podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je zpravodajská

jednotka povinna poskytnout požadované individuální statistické údaje včas, úplně, správně a pravdivě.

ÚMG je povinno odevzdávat:

Roční výkazy

do 28. února	EP 5-01	Roční výkaz o spotřebě paliv a energie a zásobách paliv
do 31. března	ÚNP 4-01	Výkaz o úplných nákladech práce
do 31. března	VTR 5-01 (b)	Roční výkaz o výzkumu a vývoji
do 30. dubna	NI 1-01 (a)	Roční výkaz neziskových institucí, bytových družstev a vybraných institucí
do 15. května	Lic 5-01	Roční výkaz o licencích

Čtvrtletní výkazy

VPI 3-04 Čtvrtletní výkaz pro vybrané vládní a podobné instituce

Ostatní výkazy

do 31. října Budovy 1-99 Šetření nebytových budov a vybraných bytových budov

Intrastat

Jedná se o statistiku obchodu se zbožím mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropské unie. Povinnost měsíčně vykazovat data pro Intrastat vznikla ÚMG jako právnické osobě registrované k DPH v ČR, která přijala zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu, tj. 8 miliónů korun českých. Český statistický úřad výkazy pro Intrastat nesbírá, jejich sběr zajišťuje a provádí Generální ředitelství cel a celní úřady.

Český statistický úřad umožňuje většinu statistických výkazů vyplnit elektronicky prostřednictvím on-line aplikace DANTE WEB nebo interaktivního PDF formuláře, i tak však pravidelné vyplňování výkazů představuje pro VVI další administrativní zátěž a mezi administrativními pracovníky se jedná o nejméně oblíbenou činnost.

5 ZÁVĚR

Cílem práce bylo zpracovat ucelený přehled o specifikách hospodaření veřejných výzkumných institucí a upozornit na odlišné používání účetních metod u vybrané VVI, jejímž zřizovatelem je Akademie věd.

Nejvýznamnější odlišnosti v účtování VVI oproti podnikatelským subjektům spočívají ve způsobu účtování dotací a jeho dopadu na výsledek hospodaření u VVI a u podnikatelských subjektů.

Pro účtování neinvestiční dotace jak u VVI, tak u podnikatelů platí, že náklady se musí rovnat výnosům, tedy hospodářský výsledek z takto poskytnutého příspěvku je roven nule. Pokud nedojde k plnému vyčerpání dotace v daném roce, a poskytovatel to umožňuje, pak VVI může převést částku v maximální výši 5 % poskytnuté dotace do fondu účelově určených prostředků. Tvorba tohoto fondu má vliv na zvýšení pasiv v rozvaze - účet 915 a zároveň na výkaz zisku a ztrát, kde bude tvorba fondu vykázána v nákladech.

Podnikatelům není umožněno tvořit FÚUP, tento fond se v účetnictví podnikatelských subjektů nevyskytuje. Pokud by poskytovatel dotace podnikateli umožňoval ponechat si část dotace do dalších let, zůstala by na účtu 346 - dotace.

Při poskytnutí investiční dotace je účtování VVI naprosto rozdílné oproti účtování podnikatelských subjektů. Poskytnutí investiční dotace je u VVI účtováno do fondu reprodukce majetku a zároveň se čerpáním navyšuje vlastní jmění - účet 901. Majetek pořízený z této dotace je zařazován v pořizovací ceně včetně dotace a odpisy majetku jsou následně účtovány 08x - oprávkou (08x) proti nákladům (551) a zároveň se snižuje vlastní jmění (901) a je účtováno do výnosů (649). Odpisy majetku pořízeného z dotace tak nemají vliv na hospodářský výsledek VVI, protože náklady se rovnají výnosům. Majetek pořízený dotací je v plné výši promítnut do rozvahy.

Při poskytnutí investiční dotace u podnikatelského subjektu je účtováno čerpání dotace přímo proti účtu 041 či 042 - pořízení dlouhodobého majetku, a tím dochází ke snížení pořizovací ceny majetku o poskytnutou dotaci. Majetek je zařazen v pořizovací ceně po odečtení dotace a odpisy jsou účtovány oprávkou (08x) proti nákladům (551). Účtování odpisů u podnikatelských subjektů má tedy vliv na hospodářský výsledek, snižuje zisk nebo prohlubuje ztrátu. Majetek pořízený z dotace je v rozvaze zobrazený v částce ponížené o dotaci, což může mít zásadní vliv

třeba při žádosti podnikatelského subjektu o poskytnutí úvěru. V případě, že podnikatel např. postaví budovu v hodnotě 100 miliónů Kč, na její stavbu obdrží dotaci ve výši 90 miliónů Kč a vlastní prostředky vložil ve výši 10 miliónů Kč, pak v rozvaze podnikatele bude vidět pouze výše vlastních prostředků, přestože budova má skutečnou hodnotu mnohem vyšší (100 miliónů Kč).

Další rozdíly spočívají například v tom, že VVI má jinou účetní osnovu než podnikatelské subjekty a zřizovatel určuje přesné použití vybraných účtů osnovy. Některé účty se v osnově VVI nevyskytují např. skupina 56, 66 a naopak se některé účty nevyskytují v osnově podnikatelů např. 915 - FÚUP, 916 – FRM.

Tato bakalářská práce by měla mimo jiné pomoci v orientaci méně zkušeným účetním ve VVI při zaúčtování dotací, při účtování nákladů z nich pořízených a při jejich následném vypořádání.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Akademie věd České Republiky. Výroční zpráva: *Výroční zpráva o činnosti AV ČR za rok 2007*. [online]. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., 2008 [cit.2017-11-17]. Dostupné z: <http://www.avcr.cz/opencms/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-avcr-2007.pdf>

Ekonomický portál Akademie věd ČR. Účetnictví: *Účetnictví*. [online]. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., 7.11.2014 [cit.2017-11-18]. Dostupné z: <http://data.ekonomicke.avcr.cz/ucetnictvi-zalozka/ucetnictvi/>

Interní portál Akademie věd ČR. Hromadné dopisy. Rok 2018: *Informace k rozpočtu veřejných výzkumných institucí AV ČR na rok 2018* [online]. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., 16.8.2018 [cit.2018-09-29]. Dostupné z: http://interni.avcr.cz/miranda2/export/sites/avcr/data.avcr.cz/interni/Dokumenty/Hromadne_dopisy/files/2018/hd18-01-pr1.pdf

Komora auditorů České republiky, *Poslání a smysl auditu*. Komora auditorů České republiky [online]. Praha: Komora auditorů České republiky. c2012-2017. [cit.2017-11-17]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/poslani-a-smysl-auditu>

Ministerstvo financí ČR. Veřejný sektor: *Účetní výkaznictví státu*. [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 17.12.2014. [cit.2018-09-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/ucetni-vykaznictvi-stat-u/zakladni-informace>

Ministerstvo financí ČR. Aktuality 2017: *Informace Ministerstva financí k zákonu č. 25/2017 Sb., o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí*. [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 8.2.2017. [cit.2018-09-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/aktuality/2017/informace-ministerstva-financi-k-zakonu-275>
90

Ministerstvo financí ČR. České účetní standardy. 2016: *České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášek č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů a č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů*. [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 7.3.2016. [cit.2018-09-30]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Ucetnictvi_2016_Ceske

-ucetni-standardy-pro-504-2002.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání: *Metodika vykazování hospodářských činností z hlediska veřejné podpory v rámci OP VVV*. [online]. Praha: MŠMT – OP VVV, 31. 5. 2017. [cit.2018-09-16]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/media/msmt/file/41658.pdf>

OECD [online], 2016. *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2016*. OECD Publishing, 196 s. [cit.2018-11-01]. ISBN: 9789264224735. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-science-technology-and-innovation-outlook-2016_sti_in_outlook-2016-en#page132

Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky: *Zpráva ke státnímu rozpočtu České republiky na rok 2018*. [online]. Praha: Parlament České republiky, 2018 [cit.2018-10-17]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=132780

Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 2, 14.2.2017. [cit.2018-09-15]. Dostupné z: http://interni.avcr.cz/Dokumenty/Interni_normy/

Úřední věstník Evropské komise. Sdělení komise: *Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)*. [online]. Praha: Rada pro výzkum vývoj a inovace., 27.6.2014 [cit.2018-09-16]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=862&ad=1&attid=722231>

Ústav v číslech. O ústavu: *Ústav molekulární genetiky AV ČR, v v. i., c2012-2018* [online]. Praha: Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i., [cit.2018-10-27]. Dostupné z: <https://www.img.cas.cz/o-ustavu/ustav-v-cislech/>

VELÍŠKOVÁ, Anna a Ivana NOVÁKOVÁ. *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*. 1.vyd. Praha: Polygon, 2005, 184 s. ISBN 80-7273-124-6.

Vyhláška č. 114/2002 Sb., vyhláška Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb. In: Sběrka zákonů. 27.03.2002. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 312/2014 Sb., vyhláška o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu). In: Sběrka zákonů. 11.12.2014. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 416/2004 Sb., vyhláška, kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční

kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb. In: Sbírka zákonů. 28.6.2004. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli. In: Sbírka zákonů. 6.11.2002. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 504/2002 Sb., vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které nepodnikají. In: Sbírka zákonů. 6.11.2002. ISSN 1211-1244.

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2017. Praha. Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i., 2018. Dostupné z <https://www.img.cas.cz/files/2018/06/Rocni-zprava-2017.pdf>

WENCEL, Tomáš a Jana WENCLOVÁ. *Ekonomika a účetnictví veřejných výzkumných institucí*. 1.vyd. Praha: Academia, 2013, 372 s. ISBN 978-80-200-2269-1

WENCLOVÁ Jana. *PKP a Přehled příjmů a výdajů*. [online]. Setkání THS pracovníků. Liblice: Středisko společných činností Akademie věd ČR, 10.04.2018 [cit.2018-09-15]. Dostupné z: http://eis.cas.cz/index.php?menu=setkani_ths

Zákon č. 25/2017 Sb., o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí. In: Sbírka zákonů. 17.01.2017. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: Sbírka zákonů. 12.12.1991. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. In: Sbírka zákonů. 28.7.2005. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. In: Sbírka zákonů. 14.3.2002. ISSN 1211-1244.

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Tabulka 1: Účtování vyřazení majetku.....	22
Tabulka 2: Účtování prodeje majetku	23
Tabulka 3: Účtování odpisů majetku.....	24
Tabulka 4: Struktura finančních zdrojů ÚMG v roce 2017 (v tisících Kč).....	31
Tabulka 5: Příklady vnitřní organizace úkolů ÚMG	34
Obrázek 1: Systém poskytování podpory VaVaI v ČR.....	16
Obrázek 2: Členění finančních prostředků	33
Obrázek 3: Členění institucionálních dotací.....	35
Obrázek 4: Kontrola investičního okruhu	46
Graf 1: Rozdělení výdajů na výzkum, vývoj a inovace dle institucionálních a účelových výdajů a výdajů krytých zahraničními zdroji (v mld. Kč).....	16
Graf 2: Konsolidační celek Česká republika	26
Graf 3: Dílčí konsolidační celek státu, hlavní město Praha.....	27

8 SEZNAM ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České Republiky
ČSÚ	České účetní standardy
EGJE	Elanor Global Java Edition, program pro zpracování mezd
FRM	Fond reprodukce majetku
FÚUP	Fond účelově určených prostředků
GA ČR	Grantová agentura České Republiky
IČ	Identifikační číslo
KP	Komplexní položka, zkratka v účetním programu iFIS
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NS	Nákladové středisko, zkratka v účetním programu iFIS
OP VVV	Operační program Výzkum, Vývoj a Vzdělávání
SF	Sociální fond
TA	Typ akce, zkratka v účetním programu iFIS
TA ČR	Technologická agentura České republiky
UK	Univerzita Karlova
ÚMG	Ústav molekulární genetiky AV ČR v. v. v.i
VVI	Veřejná výzkumné instituce
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace